

NAŠA UNIVERZITA

UNIVERZITA
KOMENSKÉHO
V BRATISLAVE

1

2026/2027

Univerzitné unikáty

OBSAH

3	Editoriál	25	Historická téma:
Izba revolučných tradícií
4	Krátke správy	26	Veda má viesť k slobodnej
spoločnosti
6	Mária Švarbová fotila
na streche Družby
novú sériu Restraint	30	Modelový parlament
Slovenska: Snažíme sa
udržať si vyššiu úroveň ako
Národná rada SR
7	Svetový univerzitný šport
mieri do Bratislavy	33	Univerzita v sieti
8	Unikátne študijné programy
Univerzity Komenského	34	Nie ste v tom sami.
Ako riešiť nevhodné správanie
a kam sa obrátiť na UK
14	Úspešná premiéra LUK:
Kopa vedomostí, skúška odvahy
a šiltovková autogramiáda	37	UK má svojho maskota:
Prečo práve rys?
17	35 rokov Fakulty
managementu UK	38	Predstavujeme pracovisko:
Psychologická poradňa UK
rastie spolu s potrebami
študentov
18	Nová éra zubného lekárstva:
Päťročné štúdium a nástup AI	41	Univerzitný unikát
20	Podnikateľské nápady vznikajú
aj na univerzitách	42	Celoživotné vzdelávanie je
najlepšia investícia
22	80 rokov vzdelávame srdcom	44	Za každou jednou vzorkou
vidím ľudský osud
24	Anketa: Ak by ste neštudovali
odbor, ktorý ste si vybrali,
aký by bol váš plán B?	46	Knižné tipy vydavateľstva UK

EDITORIÁL

Milé študentky, milí študenti, vážené kolegyne, vážení kolegovia, Univerzita Komenského v Bratislave je miestom, kde sa stretáva tradícia s inováciami. Je priestorom, v ktorom sa odovzdávajú osvedčené poznatky, ale zároveň vznikajú nové myšlienky a nové možnosti vzdelávania reagujúce na výzvy dnešnej doby. Jednou z jej najväčších predností je rozmanitosť študijných programov a predmetov, ktoré ponúka svojim študentkám a študentom.

Práve tejto pestrosti je venované aktuálne číslo časopisu Naša univerzita. Predstavujeme v ňom predmety a študijné programy, ktoré vznikajú ako odpoveď na meniace sa potreby spoločnosti, technologický pokrok či požiadavky trhu práce. Nájdete medzi nimi aj také, ktoré prepájajú viaceré vedné odbory alebo otvárajú témy, ktoré ešte pred niekoľkými rokmi neboli prirodzenou súčasťou vysokoškolského vzdelávania. Schopnosť reagovať na nové poznatky a prinášať inovatívne prístupy je jedným z dôležitých znakov kvalitnej univerzity.

Pri stretnutiach so študentkami, študentmi aj kolegyňami a kolegami si často uvedomujem, aká pestrá je naša univerzitná komunita. Každý prichádza s vlastnými skúsenosťami, záujmami a ambíciami. Práve táto rôznorodosť vytvára prostredie, v ktorom vznikajú nové pohľady, spolupráce a nápady. Moderné vysokoškolské vzdelávanie dnes už neznamena iba získavanie vedomostí v jednom odbore. Čoraz dôležitejšie je vedieť prepájať poznatky, kriticky myslieť, pracovať s informáciami a hľadať riešenia problémov, ktoré presahujú hranice jednotlivých disciplín. Aj preto sa na našich fakultách objavujú predmety a študijné programy, ktoré môžu na prvý pohľad pôsobiť netradične, no ich význam pre prax, výskum aj spoločnosť je čoraz väčší.

Teší ma, že Univerzita Komenského vytvára priestor pre nové vzdelávacie príležitosti, podporuje tvorivosť a zároveň si zachováva vysoké akademické štandardy, na ktorých stojí už viac ako sto rokov. Práve spojenie tradície s otvorenosťou voči novým témam je jednou z hodnôt, ktoré robia našu univerzitu výnimočnou. Verím, že príbehy a rozhovory, ktoré nájdete na nasledujúcich stranách, vám priblížia rozmanitosť života na našej univerzite. Možno objavíte predmet, o ktorom ste doteraz nepočuli, alebo tému, ktorá vás inšpiruje pozrieť sa na vlastný odbor z novej perspektívy. Pretože univerzita nie je len miestom, kde získavame vedomosti a diplom. Je predovšetkým priestorom na objavovanie, kladenie otázok, stretávanie sa s inšpiratívnymi ľuďmi a hľadanie vlastnej cesty. Prajem vám príjemné čítanie.

Doc. RNDr. Eva Viglašová, PhD.

prorektorka pre vzdelávanie a sociálne veci
Univerzity Komenského v Bratislave

UNIVERZITA
KOMENSKÉHO
V BRATISLAVE

KRÁTKE SPRÁVY

UK STÚPA V REBRÍČKOH A ZÍSKAVA FINANCIE NA VEDU

Univerzita Komenského vyniká na medzinárodnej scéne. V najnovšej sérii globálnych rebríčkov sa posunula o desiatky miest nahor a zároveň si pripísala podiel na štátnych dotáciách pre špičkový výskum. V prestížnom rebríčku QS (2027) zaznamenala významný skok – polepšila si o 22 miest a posunula sa na 662. priečku na svete. Týmto výsledkom opäť pripomenula titul najlepšej univerzity na Slovensku. V kategórii výsledkov v oblasti zamestnanosti dokonca postúpila na skvelé 125. miesto. Pozíciu slovenskej jednotky obhájila UK aj v ďalších troch rebríčkoch: U.S. News Best Global Universities: 801. miesto (vo fyzike dokonca 274. miesto); THE Sustainability Impact Ratings: 601. – 800. miesto za prínos k cieľom udržateľného rozvoja; URAP: 860. miesto na základe akademickej a citačnej výkonnosti. UK takisto dominuje v štátnych dotáciách pre výskum. V novom systéme odmeňovania získala od MŠVVaM SR až 42,57 % z celkovej sumy na podporu špičkovej vedy (pripísala si 172 tisíc eur z celkových 404 tisíc eur).

V neposlednom rade treba spomenúť, že vedci z UK patria medzi svetovú špičku. Výskumníci sa podieľali na viac ako polovici (52 %) všetkých slovenských výstupov v prestížnom Nature Indexe a najcitovanejších slovenských prác.

FTVŠ ZMODERNIZUJE ŠPORTOVISKÁ

Fakulta telesnej výchovy a športu Univerzity Komenského získala viac ako 636 tisíc eur na revitalizáciu svojho športového areálu v Bratislave. Projekt podporil Fond na podporu športu v rámci programu zameraného na výstavbu a modernizáciu športovej infraštruktúry. Obnova zahŕňa rekonštrukciu tenisových šatní, úpravu tenisového ihriska, výmenu povrchu atletického štadióna aj modernizáciu osvetlenia a závlahového systému. Cieľom je zlepšiť technický stav športoviska, zvýšiť energetickú účinnosť budov a vytvoriť kvalitnejšie podmienky na výučbu, tréning aj vedeckú činnosť. Projekt bude financovaný z príspevku fondu a vlastných zdrojov fakulty, pričom jeho realizácia by mala trvať deväť mesiacov od prevzatia staveniska.

VEĽKÝ KROK VPRED: UK V NÁRODNOM HODNOTENÍ VER 2026 PREKONALA PRIEMER

Univerzita Komenského potvrdila svoju pozíciu lídra slovenskej vedy v periodicom hodnotení VER 2026. V porovnaní s rokom 2022 zaznamenala 145 % nárast kvality vedy a umenia, čím výrazne predbehla celonárodný priemer rastu – ktorý je na úrovni 40 %. Výrazný posun v kvalite zaznamenali právo a psychológia, ako aj lekárske, farmaceutické a prírodné vedy. V novom kritériu spoločenského dosahu získali výborné hodnotenie najmä medicína a farmácia, a to za silné prepojenie výskumu s nemocničnou praxou. Uspela aj Fakulta matematiky, fyziky a informatiky UK, vďaka silným doktorandským školám aj špičkovým publikáciám, z ktorých vyše polovica dosahuje najvyšší medzinárodný štandard. Výsledky budú mať priamy vplyv na budúce financovanie vedy a potvrdzujú, že UK má silné meno aj v zahraničí.

NAŠA VTIPKUJÚCA AI USPELA NA MEDZINÁRODNEJ KONFERENCII

Systém automatického generovania vtipov, ktorý vznikol aj na Univerzite Komenského, získal úctyhodné medzinárodné ocenenie. Model s názvom RAGthoven získal ocenenie za najlepší článok na workshope SemEval-2026, ktorý sa konal v rámci konferencie ACL v americkom San Diegu. V tvorbe humoru obsadil prvé miesto v angličtine, španielčine aj mandarínskej čínštine. Vyvinula ho výskumná skupina NaiveNeuron z Fakulty matematiky, fyziky a informatiky UK v spolupráci so spoločnosťami Cisco a Zaitra. Systém rozdeľuje tvorbu vtipu na štyri kroky. Špecializované modely navrhnu nápad, vytvoria viacero verzií, posúdia ich a následne vyberú najlepšiu. Pri generovaní AI zároveň čerpá inšpiráciu z pripravenej zbierky vtipov.

ECOMENIUS: UNIVERZITA KOMENSKÉHO OPĚT POMÁHALA NA POHODE

Univerzita Komenského sa aj tento rok tradične zapojila do festivalu Pohoda prostredníctvom projektu ECOmenius. Dobrovoľníci z UK pomáhali návštevníkom so správnym triedením odpadu a prispievali k ekologickejšiemu fungovaniu festivalu. Zároveň návštevníkom ponúkali praktické informácie o recyklácii a vysvetľovali, ako správne separovať odpad. ECOmenius tak spojil dobrovoľníctvo, vzdelávanie a ochranu životného prostredia a umožnil študentom UK nie len stať sa súčasťou festivalu, ale aj aktívne prispieť k jeho udržateľnosti.

UK PRIVÍTALA VEDENIE NAJSTARŠEJ UNIVERZITY SVETA: BOLONSKÁ UNIVERZITA MÁ 938 ROKOV

Univerzita Komenského privítala rektora a prorektorku talianskej Bolonskej univerzity – inštitúcie založenej v roku 1088, ktorá je považovaná za najstaršiu nepretržite fungujúcu univerzitu na svete. Predstavitelia oboch škôl rokovali o prehlbení partnerstva a rozvoji moderného vzdelávania. Stretnutie otvorilo dvere viacerým oblastiam – modernému vzdelávaniu, výskumným projektom či programu Erasmus+. Obe univerzity sa dohodli na intenzívnejšej výmene študentov aj akademických pracovníkov. Takisto zapracujú na rozvoji takzvaných mikroosvedčení (micro-credentials) a ich partnerstvo prinesie užšiu spoluprácu aj na medzinárodných vedeckých a vzdelávacích projektoch.

Z AMERIKY AŽ NA BALKÁN: UK ROZVÍJA GLOBÁLNE PARTNERSTVÁ

Univerzita Komenského v máji výrazne posilnila svoju medzinárodnú viditeľnosť. Okrem účasti na prestížnom svetovom fóre NAFSA 2026 v americkom Orlande absolvovala aj náborové podujatia v Sofii, Bukurešti a Belehrade. Rokovania priniesli viacero príležitostí. Na podujatiach zo série Begin predstavila UK uchádzačom z juhovýchodnej Európy kompletnú študijnú ponuku a život na Slovensku, rokovania s čliskými partnermi zase otvorili možnosti pre odborné výmeny a študentské mobility. S University of Florida a ďalšími severoamerickými školami sa profiluje strategické partnerstvo, spoločne výskumné iniciatívy aj letné školy. V diskusiách sa naša univerzita sústredila na rozvoj krátkodobých mobility a programov typu double degree. Nadviazané kontakty sú podľa vedenia UK kľúčové pre internacionalizáciu a zvyšovanie konkurencieschopnosti slovenského vysokého školstva. Aktivity boli podporené z Plánu obnovy a odolnosti SR.

GYMNIK PRINIESOL SLOVENSKÝ FOLKLÓR NA DOMÁCE PÓDIÁ AJ ZA HRANICE

Folklorný súbor Gymnik, dlhoročná kultúrna značka Univerzity Komenského a Fakulty telesnej výchovy a športu UK, má za sebou aktívne leto. Vystúpil na viacerých významných folklórnych podujatiach doma i v zahraničí. Letnú sezónu otvoril na Slávnostiach v Botanickej záhrade UK. Následne sa predstavil na brnianskej F-Scéne, Dolnoliptovských slávnostiach pod Chočom a jubilejnom 50. ročníku Podroháčskych folklórnych slávností. Vrcholom bola účasť na 26. ročníku Medzinárodného gajdošského festivalu Strakonice, kde Gymnik reprezentoval slovenskú gajdošskú tradíciu pred návštevníkmi z celého sveta. Na jeseň Gymnik zamieri na Taiwan, kde bude reprezentovať Univerzitu Komenského a slovenskú tradičnú kultúru. Do novej sezóny zároveň vstupuje s otvorenými dverami pre nových členov – hľadá tanečníkov, spevákov aj hudobníkov, ktorí chcú folklór aktívne tvoriť. Informácie o konkurzoch a činnosti súboru sú na Facebooku a Instagrame @fsgymnik.

MÁRIA ŠVARBOVÁ

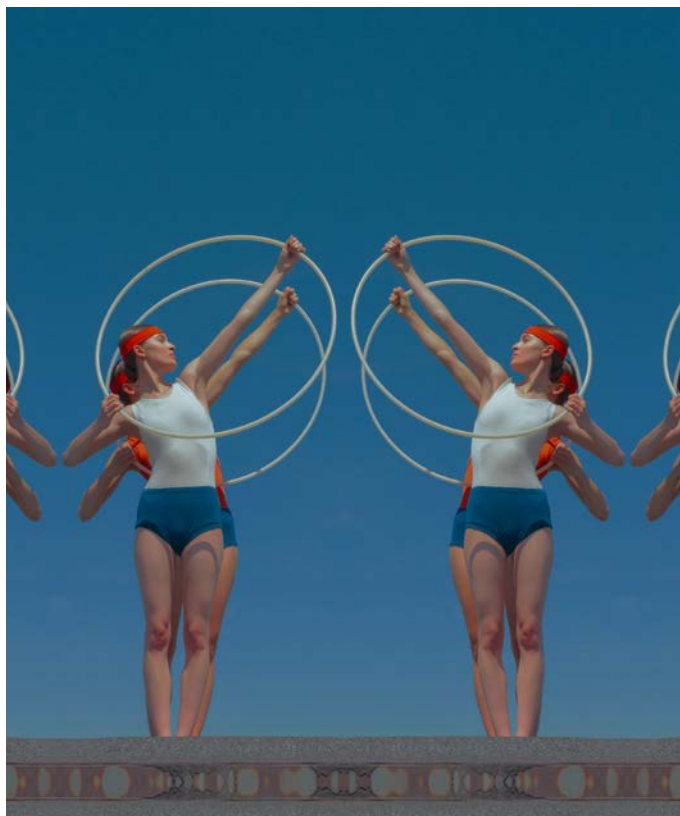
FOTILA NA STRECHE

DRUŽBY NOVÚ

SÉRIU RESTRAINT

Foto: Mária Švarbová
Autorka: Eva Kopecká

Univerzita Komenského v Bratislave nie je len prostredím pre vzdelávanie a vedu, ale ukrýva aj mimoriadny vizuálny a architektonický potenciál. Najnovšie to potvrdila medzinárodne uznávaná slovenská fotografka Mária Švarbová, ktorá si pre fotenie svojej novej série s názvom **Restraint** vybrala strechu bloku D1 internátu Družba UK.

Mária Švarbová patrí medzi najvýraznejšie osobnosti súčasnej svetovej fotografie. Držiteľka prestížneho ocenenia Hasselblad Masters Award, ktorej diela vystavovali galérie po celom svete a informovali o nich renomované médiá ako Vogue, Forbes, CNN či The Guardian, je známa svojím špecifickým rukopisom. Vo svojej tvorbe jedinečným spôsobom pracuje s geometriou, svetlom, čistými líniami a architektúrou.

Pre najnovší projekt **Restraint** si fotografka zvolila strechu bloku D1 internátu Družba UK. Hoci Švarbová osobne vyhladáva pre svoje projekty najmä brutalistickú architektúru, fotenie na streche univerzitného internátu bolo pre ňu zaujímavou výzvou. Už pri prvej obhliadke bol však obrovský potenciál tohto netradičného priestoru jednoznačný. Pri fotení na Družbe UK autorka vôbec po prvýkrát využila aj dron. Pohľad zhora jej pomohol zachytiť čistú geometriu strechy, línie budovy a jej zasadenie do okolitého prostredia. Internát Družba UK v Karlovej Vsi, postavený v rokoch 1974 – 1978 podľa návrhu maďarského architekta Józsefa Fintu, patrí k vizuálne najpôsobivejším architektonickým dielam v Bratislave. Pre svoju polohu pri Karloveskom ramene Dunaja a charakteristickú siluetu býva často prirovnávaný k „odparkovanej vesmírnej lodi“ alebo zaoceánskemu parníku.

Strecha desaťposchodového bloku D1 poskytla pre sériu **Restraint** skvelú kulisu. Typická architektúra neskorého socializmu, jej čistá geometria a osobitý čaro sa tak prirodzene prepojili so Švarbovej vizuálnym štýlom. Fakt, že si fotografka svetového formátu vybrala pre svoju novú sériu práve strechu internátu Družba UK, potvrdzuje výnimočnú hodnotu univerzitného priestoru. Univerzita Komenského tak opäť ukazuje, že ponúka zaujímavé a inšpiratívne scenérie aj pre špičkové umelecké projekty s medzinárodným dosahom.

SVETOVÝ UNIVERZITNÝ ŠPORT MIERI DO BRATISLAVY

V novembri 2026 sa Bratislava stane dejiskom jedného z najprestížnejších medzinárodných študentských podujatí – 11. ročníka Svetových medziuniverzitných majstrovstiev (World InterUniversities Championships – WIUC). Tento športový sviatok sa uskutoční 4. až 8. novembra 2026 a zúčastní sa na ňom viac ako 5 000 študentov. Podujatie takéhoto rozmeru zavíta do nášho regiónu a do strednej Európy po prvýkrát. Na jeho organizácii sa ako hlavný partner podieľa aj naša univerzita.

O ČOM SÚ MAJSTROVSTVÁ WIUC?

Za organizáciu tohto celosvetového podujatia stojí Medziuniverzitná športová federácia (IUSF – InterUniversities Sport Federation). Hlavným poslaním IUSF je zjednotiť športové kluby, tímy a športové oddelenia univerzít po celom svete a spoločne koordinovať či prepájať športové a kultúrne iniciatívy medzi všetkými univerzitami. Federácia IUSF poskytuje študentom výbornú príležitosť byť aktívnymi a zdravými. Jedným z hlavných cieľov IUSF je práve organizácia Svetových medziuniverzitných majstrovstiev (WIUC). Jeho hlavným zámerom je oslava univerzitného športu a aktívna podpora princípov fair play, rozmanitosti a inklúzie.

Text: Tibor Balga, Vanessa Massayová, Magdaléna Rybárová
Foto: archív UK

Tieto majstrovstvá preto presahujú hranice samotných zápasov – podujatia v sebe spájajú nielen športové, ale aj dôležité spoločenské, vzdelávacie a kultúrne aktivity. Unikátnym spôsobom tak na jednom mieste združujú ľudí z rôznych etnických, kultúrnych a geografických prostredí do jednej veľkej medzinárodnej rodiny. O obrovskom raste šampionátu svedčí fakt, že kým na prvom ročníku v Ríme v roku 2015 sa zúčastnilo 1 500 športovcov, na jubilejnom 10. ročníku v Barcelone súťažilo už 5 000 študentov zo 108 univerzít a 31 krajín. Novembrová Bratislava teda očakáva viac ako 5 000 mladých ľudí, ktorí premenia mesto na obrovskú medzinárodnú športovú rodinu.

SME SVETOVÁ ŠPIČKA

Pre UK je šport neodmysliteľnou súčasťou formovania osobnosti a komunity. Rektor UK, profesor Marek Števec, v tejto súvislosti zdôraznil: „Je to úžasná akcia, ktorá posilňuje komunitu, univerzitného ducha a buduje športovú spolunáležitosť.“ K nemu sa pridal aj dekan Fakulty telesnej výchovy a športu (FTVŠ) UK Viktor Bielik, ktorý vyzdvihol, že táto udalosť „rozvážuje jazyky a vytvára mosty naprieč štátmi.“ Univerzita Komenského do organizácie tohto podujatia nevstupuje ako nováčik, ale ako najväčší favorit a niekoľkonásobný šampión. Vo svojej histórii na WIUC získala celkové prvenstvo už šesťkrát – triumfovala v Barcelone (2018), Pule (2019), Ríme (2021, 2024), Paríži (2023) a naposledy opäť v Barcelone v roku 2025, čím naša výprava skompletizovala prestížny „zlatý hetrik“ a spečatila svoju

pozíciu svetovej špičky v akademickom športe.

Výzva pre tento rok je o to väčšia, že sa šampionát koná na domácej pôde a očakávania sú vysoké. Vedúci našej úspešnej výpravy Tibor Balga z FTVŠ UK neskrýva nadšenie a verí, že naši študenti s hrdosťou ukážu svoje schopnosti pred domácim publikom.

OČAKÁVAME AŽ 300-ČLENNÚ VÝPRAVU.

Keďže sa tohtoročné majstrovstvá konajú priamo u nás v Bratislave a výhoda domáceho prostredia je nepopierateľná, za UK sa očakáva historicky najpočetnejšia, až 300-členná výprava športovcov a trénerov. Súťažný program zahŕňa široké spektrum kolektívnych a individuálnych športov. Študenti dostanú šancu reprezentovať univerzitu v tradičných loptových hrách, ako sú futbal, futsal, basketbal, volejbal, hádzaná či rugby, ale aj v plávaní, atletike, bedminton, tenise a stolnom tenise. Chýbať nebude ani čoraz populárnejší padel a divácky mimoriadne atraktívny cheerleading (súťaž roztlieskavačiek). Ak by niekto chcel byť súčasťou tohto jedinečného príbehu a pomôcť výprave či už priamo na športoviskách, alebo v organizačnom tíme, môže nahlásiť svoj záujem vyplnením tohto (nezáväzného) formulára:

UNIKÁTNE ŠTUDIJNÉ PROGRAMY UNIVERZITY KOMENSKÉHO

Keď sa povie Univerzita Komenského, väčšina z nás si predstaví základnú výbavu – medicínu, právo, psychológiu, jazyky či prírodné vedy. UK však ponúka oveľa viac než odbory, ktoré bežne poznáme.

Nájdeme tu aj študijné programy s neobvyklým zameraním, odbory prepájajúce na prvý pohľad vzdialené oblasti či úplné novinky, ktoré sa na fakultách objavili len nedávno. Niektoré z nich reagujú na nové potreby spoločnosti a pracovného trhu, iné prinášajú netradičné spojenia viacerých disciplín a ukazujú, ako sa mení svet okolo nás aj samotné vysokoškolské vzdelávanie. Objavíme medzi nimi odbory, ktoré spájajú technológie s humanitnými vedami, prepájajú teóriu s praktickými zručnosťami alebo ponúkajú pohľad na témy, ktoré sa ešte pred niekoľkými rokmi na univerzitách takmer neobjavovali. O niektorých ste možno ešte ani nepočuli, a tak sme sa rozhodli vám ich predstaviť a ukázať, čo všetko sa dá na UK študovať.

Text: Vanessa
Massayová, Martina
Hrčka Dubničková,
Marcela Morvová Jr.,
Iveta Waczulíková,
Diana Gašparík,
Peter Olej, Dagmar
Statelová, Eva Kopecká,
Katarína Valčová, Eva
Faithová, Stanislav
Stuchlík, Martin Putala
Foto: Michal Valentin,
Archívy fakúlt UK

FARMACEUTICKÁ FAKULTA UK ROZVÍJA INTERDISCIPLINÁRNE ŠTUDIJNÉ PROGRAMY

Farmaceutická fakulta UK prispôsobuje svoje študijné programy aktuálnemu vývoju vo vede, zdravotníctve a na trhu práce. Popri tradičnom farmaceutickom vzdelávaní prepája farmáciu so zdravotníctvom, technológiami a manažmentom. Príkladom je bakalársky program zameraný na zdravotnícke a diagnostické pomôcky a nadväzujúci dvojročný magisterský program manažment a zdravotnícke technológie, ktorý fakulta realizuje spolu s Fakultou managementu UK. Štúdium integruje poznatky z medicínskych technológií, hodnotenia zdravotníckych pomôcok, dátovej analytiky, ekonomiky a riadenia zdravotníctva. Zahŕňa predmety zamerané na hodnotenie zdravotníckych technológií, bezpečnosť a kvalitu pomôcok, ekonomiku zdravotníctva, manažment, bioštatistiku a dátovú analytiku.

Absolventi získavajú kompetencie pre uplatnenie v regulačných orgánoch, zdravotníckych zariadeniach, farmaceutickom a zdravotníckom priemysle či pri hodnotení zdravotníckych technológií. Rozvoj tejto oblasti podporilo aj vytvorenie novej katedry, ktoré nadviazalo na začiatok výučby programu. Katedra sa zameriava na zdravotnícke technológie a ich riadenie a vytvára zázemie pre výučbu, výskum a prax.

Unikátnosť programov spočíva v ich prepojení s praxou, interdisciplinárnom charaktere a orientácii na oblasti dôležité pre kvalitu a efektívnosť zdravotnej starostlivosti.

Fakulta zároveň študijné programy priebežne aktualizuje podľa legislatívnych zmien, technologického pokroku a potrieb spoločnosti.

MANAŽÉR PRE ZDRAVOTNÍCKE TECHNOLÓGIE

Absolvent disponuje interdisciplinárnymi znalosťami manažmentu zdravotníckych technológií využívaných v diagnostike a liečbe. Prepája ich s praktickými skúsenosťami a je pripravený podieľať sa na rozhodovacích procesoch a zabezpečovať kvalitu a bezpečnosť pri prevencii, diagnostike, liečbe, monitorovaní a prognóze zdravotného stavu.

Program spoločne realizujú Farmaceutická fakulta UK a Fakulta managementu UK. Fakulta managementu poskytuje vzdelanie v oblasti manažmentu v zdravotníctve, zatiaľ čo Farmaceutická fakulta UK rozvíja odborné znalosti technologických inovácií a moderných IT trendov v prevencii a liečbe ochorení s dôrazom na kvalitu, bezpečnosť a efektívnosť ich využívania.

Študenti môžu získať skúsenosti prostredníctvom Erasmus+ na partnerských univerzitách v Európe. Digitalizácia, automatizácia, robotizácia, umelá inteligencia a manažment veľkých dát zároveň vytvárajú rastúci dopyt po absolventoch. Uchádzač musí byť absolventom vysokoškolského štúdia v odbore zdravotníckej vedy alebo študijného programu farmácia, všeobecné lekárstvo či zubné lekárstvo. Prihlášku na denné štúdium v slovenskom jazyku možno podať aj elektronicky.

Uchádzač s váženým študijným priemerom do 2,00 z predchádzajúceho ukončeného vysokoškolského štúdia môže byť prijatý bez prijímacieho konania.

UNIKÁTNY PROGRAM BIOMEDICÍNSKEJ FYZIKY

Študijný program biomedicínska fyzika na Fakulte matematiky, fyziky a informatiky UK (FMFI UK) je jediným programom svojho druhu na Slovensku a výnimočný je aj v medzinárodnom kontexte. Ide o interdisciplinárne štúdium na rozhraní fyziky a medicíny, ktoré sa realizuje v úzkej spolupráci s Lekárskou fakultou UK. Študenti získavajú vzdelanie v dvoch odboroch – fyzike ako hlavnom a všeobecnom lekárstve ako vedľajšom. Fyzikálnu a matematickú časť zabezpečuje FMFI UK, medicínsku vyučujú lekári a špecialisti z LF UK. Študenti tak získavajú poznatky priamo od odborníkov z oboch oblastí.

Výsledkom je kombinácia plnohodnotného fyzikálneho vzdelania a systematických medicínskych a biologických základov. Na formovaní programu sa podieľali osobnosti ako profesor Dušan Chorvát a profesor Ladislav Zlatoš, ktorí položili základy biomedicínskej fyziky na Slovensku. Na ich prácu nadviazali ďalší pedagógovia vrátane profesorky Libuše Šikurovej, ktorá sa podieľa na kontinuite a ďalšom rozvoji programu.

Štúdium má podobu uceleného päťročného programu ukončeného titulom magister po obhajobe diplomovej práce a absolvovaní štátnych skúšok z oboch odborov. Výraznou súčasťou je experimentálna výučba – študenti realizujú vlastné merania a projekty v laboratórnom aj klinickom prostredí. Program je akreditovaný v oblasti prírodných aj medicínskych vied, čo podčiarkuje jeho interdisciplinárny charakter.

OD MECHANIKY PO NUKLEÁRNU TOMOGRAFIU

V prvých rokoch študenti získavajú základy mechaniky, elektromagnetizmu, vlnenia a optiky, atómovej a jadrovej fyziky, kvantovej mechaniky, termodynamiky a štatistickej fyziky. Matematika a štatistika slúžia ako nástroje fyziky a zahŕňajú aj bioštatistiku či metodológiu biomedicínskeho výskumu, pri ktorých študenti pracujú s reálnymi dátami. Súbežne si budujú základy medicíny od anatómie, histológie a fyziológie cez biochémiu, molekulovú biológiu, mikrobiológiu až po imunológiu.

V ďalších rokoch si môžu štúdium profilovať podľa záujmov. Ponuka zahŕňa napríklad laboratórne metódy v biomedicíne, medicínske prístroje, experimentálne

metódy lekárskej fyziky, spracovanie bio-signalov, počítačovú grafiku, magneticko-rezonančnú spektrometriu a tomografiu, ultrazvukové aplikácie, biosenzory a nanotechnológie, medicínsku informaticku, optickú spektroskopiu či radiačnú biofyziku.

Charakteristický je vysoký podiel kontaktnej a praktickej výučby. Študenti absolvujú fyzikálne a špecializované praktiká, laboratórne cvičenia, merania, exkurzie a výučbu na klinikách či vo výskumných ústavoch. Učia sa navrhovať experimenty, analyzovať dáta a riešiť problémy v reálnom kontexte. Výučba využíva aj inovátné metódy založené na práci s reálnymi dátami, zdrojmi a tímovej spolupráci. Súčasťou programu je aj rozvoj schopnosti prezentovať výsledky a odborne komunikovať.

PREPOJENIE TEÓRIE S VEDECKOU PRAXOU

Program spája pevný teoretický základ s praktickou a výskumnou činnosťou. Fyzikálne a matematické princípy sú základom pre medicínske zobrazovanie, analýzu biosignálov či vývoj diagnostických prístrojov. Študenti pracujú s reálnymi zariadeniami, interpretujú výsledky v kontexte biomedicíny a už počas štúdia sa zapájajú do výskumu.

Na výučbe sa podieľajú odborníci z FMFI UK aj LF UK a externých výskumných pracovísk. Program odborne garantuje profesorka Ivetta Waczulíková, ktorá sa venuje biofyzike, medicínskej fyzike a bioštatistike; na jeho odbornom zabezpečení sa podieľajú aj profesorky Libuša Šikurová a Melánia Babincová. Vyučujúci sú zároveň aktívnymi výskumníkmi v oblastiach biofyziky, optických metód, štatistiky, informatiky či medicíny. Študenti sa tak už počas štúdia stretávajú s aktuálnym výskumom v témach ako medicínske zobrazovanie, modelovanie biologických systémov či vývoj biosenzorov.

ŠIROKÉ MOŽNOSTI UPLATNENIA

Záverečné práce študenti realizujú na fakulte, klinikách, ústavoch SAV, zdravotníckych zariadeniach a spolupracujúcich výskumných pracoviskách, často v rámci domácich aj zahraničných projektov. K dispozícii sú aj študijné pobyty a mobility na partnerských univerzitách. Hoci program nemá samostatný povinný blok odbornej praxe, praktická zložka je priamo súčasťou výučby a výskumu; odbornú prax možno absolvovať aj ako výberový predmet.

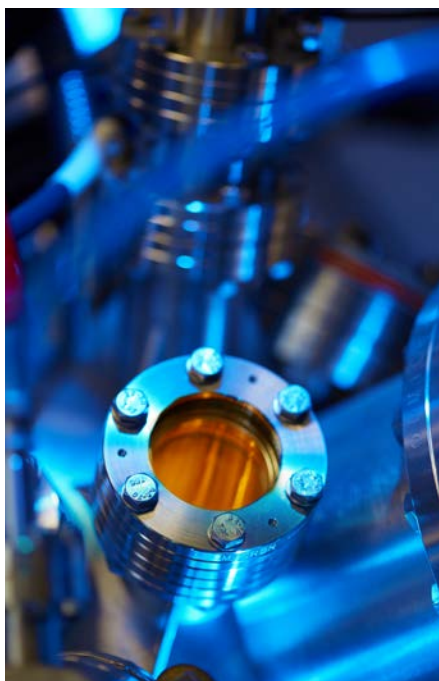
Absolventi nachádzajú uplatnenie v zdravotníckych zariadeniach pri práci s medicínskymi prístrojmi, diagnostickými dátami a fyzikálnymi aspektmi medicínskych postupov. Po špecializačnom štúdiu môžu

pôsobiť ako klinickí fyzici. Uplatnenie nachádzajú aj vo firmách vyvíjajúcich a implementujúcich medicínske technológie, vo výskumných pracoviskách a na univerzitách doma i v zahraničí. Silné zázemie v práci s dátami im otvára možnosti v bioinformatike, bioštatistike, spracovaní medicínskych obrazov a biosignálov či analýze veľkých dát v klinickom výskume, poisťovníctve a štátnej správe. Mnohí pokračujú v doktorandskom štúdiu.

Študenti svoje odborné smerovanie formujú už počas štúdia a často reagujú na pracovné či výskumné príležitosti ešte pred jeho ukončením. Program má zároveň stabilnú absolventskú komunitu pôsobiacu v akademickom, výskumnom i popularizačnom prostredí. Prví absolventi ukončili štúdium v roku 2001 a dnes medzi nimi nájdeme aj významné osobnosti biomedicínskeho výskumu.

PRE ŠTUDENTOV, KTORÍ HLADAJÚ HLBŠÍ ZMYSEL

Program je určený pre uchádzačov, ktorých zaujíma fyzika, jej prepojenie s medicínou a fungovanie živých organizmov či diagnostických a terapeutických prístrojov. Štúdium je náročné, vyžaduje si pevné teoretické základy, systematickosť, samostatnosť a vnútornú motiváciu. Túto náročnosť však vyvažuje podpora vyučujúcich a praktická výučba, ktorá pomáha prepájať teóriu s reálnymi aplikáciami. Prijímacie konanie často prebieha bez prijímacích skúšok, na základe výsledkov zo strednej školy alebo úspechov v predmetových súťažiach. Dôležitým kritériom je záujem o štúdium. Biomedicínska fyzika ponúka priestor pre tých, ktorí chcú prepájať fyziku a medicínu a pracovať na problémoch s konkrétnym významom pre výskum, diagnostiku a liečbu.

FM UK: SPÁJAME GENERÁCIE CEZ PODNIKAVOSŤ

Môže spoločný podnikateľský nápad spojiť študentov, seniorov, rôzne životné skúsenosti aj pohľady na svet? Na Fakulte managementu Univerzity Komenského v Bratislave odpoveď znie áno.

Predmet rozvoj podnikateľských zručností v medzigeneračných tímoch, ktorý vedú docent Marian Holienka a doktorka Diana Gašparík v spolupráci s Centrom ďalšieho vzdelávania UK, prepája študentov so seniormi a ďalšími záujemcami o podnikanie. Spája energiu a kreativitu mladších generácií so skúsenosťami a praktickým uvažovaním starších účastníkov.

PODNIKANIE AKO SPOLOČNÁ SKÚSEŇ

Predmet stojí na praktickej tímovej práci a rozvoji podnikateľského myslenia. Účastníci nevytvárajú modelové zadania, ale rozvíjajú vlastné nápady reagujúce na spoločenské výzvy a potreby každodenného života. Medzigeneračná spolupráca ich učí komunikovať v rôznorodých tímoch, prepájať perspektívy a využívať diverzitu ako zdroj kreativity a inovácií. V akademickom roku 2025/2026 vznikli dva podnikateľské koncepty. Prvým bola aplikácia pre študentov, ktorá by pomáhala vytvárať cenovo dostupné zdravé jedálne lístky zohľadňujúce zdravotné obmedzenia a špecifické stravovacie potreby. Druhý tím skúmal využitie lodných kontajnerov na tvorbu dostupného bývania a otázky udržateľnosti, efektívneho využitia zdrojov a spoločenského vplyvu takéhoto riešenia.

OD PROTOTYPU PO KOMUNITNÝ PROJEKT

Skúsenosti z predchádzajúcich ročníkov ukazujú, že projekty nemusia zostať iba na papieri. Jeden tím vytvoril funkčný prototyp medzigeneračnej spoločenskej hry podporujúcej komunikáciu a vzťahy. Iný rozvinul cateringovú službu pre fakultné podujatia, na ktorej si študenti vyskúšali plánovanie prevádzky, komunikáciu so zákazníkmi, dodávky aj tímovú spoluprácu.

Komunitný projekt Vytvor si vianočnú ozdobu vznikol v spolupráci s domovom dôchodcov. Seniori a študenti počas workshopu spoločne tvorili a trávili čas, čím posilňovali komunitné väzby a medzigeneračné porozumenie.

Projekt Babičkina záhrada zase spojil lokálnu výrobu, udržateľné podnikanie

a skúsenosti generácií. Seniorka pestovala bylinky a študenti s ňou navrhli ich spracovanie do domácich čajových zmesí. Venovali sa aj baleniu, prezentácii a predaju produktu. Výsledkom bol koncept prepájajúci tradičné skúsenosti staršej generácie s novými pohľadmi študentov.

UNIVERZITA AKO PRIESTOR PREPÁJANIA GENERÁCIÍ

Predmet vznikol v spolupráci s Centrom ďalšieho vzdelávania UK a plánuje sa jeho ďalšie rozširovanie aj s externými partnermi. Ambíciou je osloviť viac študentov, seniorov a ďalších záujemcov o podnikateľské myslenie, tvorivosť a spoluprácu naprieč generáciami. Skúsenosti ukazujú, že univerzita môže byť nielen miestom odovzdávania vedomostí, ale aj priestorom pre vznik nápadov, medzigeneračných partnerstiev a iniciatív s praktickým spoločenským prínosom. Prepájanie vzdelávania, podnikavosti a spoločenskej angažovanosti zároveň rozvíja zručnosti využiteľné aj mimo akademického prostredia.

FTVŠ UK OTVÁRA NOVÝ ŠTUDIJNÝ PROGRAM FYZIOTERAPIA

Fakulta telesnej výchovy a športu Univerzity Komenského v Bratislave (FTVŠ UK) rozširuje svoju ponuku študijných programov. Od akademického roka 2026/2027 po prvýkrát otvára bakalársky študijný program fyzioterapia, ktorý sa realizuje v študijnom odbore zdravotníckej vedy.

Nový program prepája zdravotnícke vzdelávanie s odborným zázemím fakulty v oblasti športu, pohybu a pohybovej diagnostiky. Jeho realizácia vznikla v spolupráci s Lekárskou fakultou UK a na zabezpečení výučby sa podieľa aj Univerzitná nemocnica Bratislava (UNB). Štúdium zahŕňa medicínske, diagnostické, terapeutické a pohybové predmety. Študenti absolvujú výučbu z anatómie a fyziológie, diagnostiky lokomočného systému, kinezioterapie v klinických odboroch, neurológie, ortopédie, fyzikálnej terapie, balneológie a metód kinezioterapie. Súčasťou štúdia sú aj predmety zamerané na profesijnú etiku, komunikáciu vo fyzioterapii, prvú pomoc, výživu a kondičnú prípravu.

Významnou súčasťou programu je klinická prax, ktorá je zaradená už od prvého ročníka a pokračuje počas celého štúdia. Študenti tak získavajú praktické skúsenosti popri teoretickej príprave. Program rozširuje ponuku zdravotnícky orientovaných študijných programov na Univerzite Komenského a prináša nové možnosti vzdelávania v oblasti prevencie, diagnostiky a rehabilitácie.

EVANJELICKÁ TEOLÓGIA JEDINE NA UK

Študijný program evanjelická teológia na Evanjelickej bohosloveckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave (EBF UK) je päťročné spojené magisterské štúdium v dennej forme. Ide o jediný program svojho druhu na Slovensku, ktorý poskytuje kompletne evanjelické a. v. (luteránske) teologické vzdelanie a zároveň pripravuje záujemcov o duchovnú službu na ordináciu v Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania. Prepája akademické štúdium s praktickou prípravou na pôsobenie v cirkvi a nadväzuje na dlhoročnú tradíciu evanjelického teologického vzdelávania.

Počas štúdia sa študenti venujú biblickým vedám, systematickej a praktickej teológii, cirkevným dejinám, filozofii či religionistike. Súčasťou výučby je aj práca s biblickými textami v pôvodnej hebrejčine a gréčtine, štúdium dogmatiky a etiky. Získané teoretické poznatky si študenti priebežne overujú v praxi, napríklad pri príprave na kázanie, pastoraálnu službu alebo vyučovanie náboženstva.

Program prepája akademickú teológiu s praktickými skúsenosťami z cirkevného prostredia. Študenti sa môžu rozhodnúť pre prípravu na ordináciu alebo absolvovať štúdium teológie bez tejto profesijnej orientácie. Dôraz sa pritom kladie na rozvoj odborných vedomostí aj schopnosť uplatniť ich v praxi. Absolventi nachádzajú uplatnenie predovšetkým ako duchovní Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku alebo učitelia náboženstva. Pôsobiť môžu aj v sociálnej a diakonickej práci, neziskových organizáciách, kultúrnych inštitúciách či vo vede a akademickom prostredí. Program je otvorený všetkým záujemcom o štúdium teológie bez ohľadu na vierovyznanie. Jednou z najväčších predností programu je prepojenie akademického štúdia, duchovnej formácie a praktickej prípravy na budúce povolanie. Študenti sa aktívne zapájajú do života fakulty, môžu absolvovať zahraničné pobyty a už počas štúdia získavajú skúsenosti z cirkevnej praxe.

OD LOGOPÉDIE PO BRAILLOVO PÍSMO

Pedagogická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave (PdF UK) ponúka študijné programy, ktoré majú v slovenskom vysokoškolskom priestore osobitné postavenie. Prepájajú pedagogiku, psychológiu, logopédiu, jazykové vzdelávanie, umenie i spoločenské vedy a kladú dôraz na spojenie teoretickej prípravy s odbornou praxou. Jediné postavenie má logopédia, ktorú ako samostatný študijný program ponúka na Slovensku iba na PdF UK. Pripravuje odborníkov na diagnostiku, prevenciu a terapiu narušenej komunikačnej schopnosti u detí, dospelých i seniorov. Prepája poznatky jazykovedy, medicíny, psychológie, pedagogiky a špeciálnej pedagogiky, takže absolventi sú pripravení poskytovať komplexnú logopedickú intervenciu a spolupracovať v interdisciplinárnych tímoch. Významné miesto v ponuke fakulty patrí aj študijnému programu liečebná pedagogika. Spája pedagogické, psychologické, terapeutické, sociálne a zdravotnícke prístupy a pripravuje odborníkov pre pomáhajúce profesie. Študenti získavajú vedomosti a zručnosti dôležité na prácu s ľuďmi, ktorí potrebujú podporu pri zvládaní vývinových, zdravotných, sociálnych alebo vzdelávacích ťažkostí, pričom dôraz sa kladie na individuálny prístup.

NOVÉ UČITEĽSKÉ ŠTUDIJNÉ PROGRAMY

Pedagogická fakulta UK reaguje na kurikulárnu reformu ponukou novoakreditovaných päťročných učiteľských študijných programov. Spoločným znakom všetkých je prepojenie odbornej prípravy s pedagogicko-psychologickými disciplínami, didaktikou a priebežnou pedagogickou praxou.

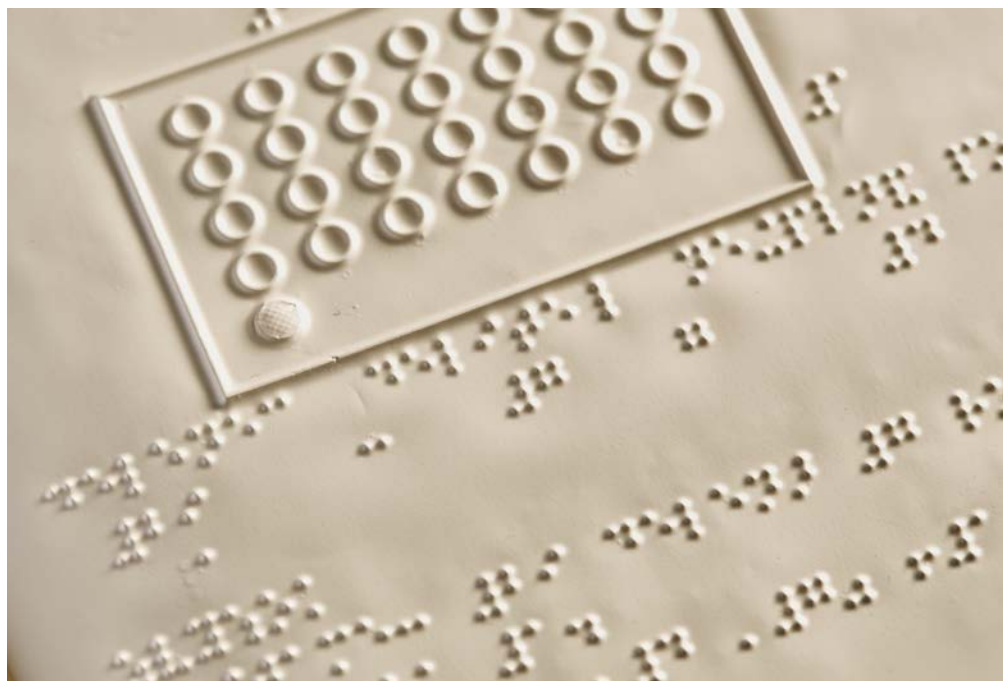
Program učiteľstvo pre základné školy – primárne vzdelávanie pripravuje budúcich učiteľov prvého stupňa so zameraním na moderné didaktické prístupy, inklúziu a digitálne technológie. Zameranie programu človek a spoločnosť zasa prepája historické, geografické, občianske a etické poznatky, pričom rozvíja kritické myslenie žiakov a ich orientáciu v spoločenskom dianí. Program jazyk a komunikácia kombinuje didaktiku jazykov s poznaním literatúry a kultúry, s dôrazom na vytváranie podnetného prostredia. Učiteľstvo so zameraním na matematiku a informatiku spája odborné vedomosti s prácou s digitálnymi technológiami vrátane využívania umelej inteligencie

vo vzdelávaní. Ponuku uzatvára program umenie a kultúra, ktorý budúcich učiteľov pripravuje na tvorivú a projektovo orientovanú výučbu.

PREDMETY, KTORÉ PREPÁJAJÚ TEÓRIU S PRAXOU

Špecifikom Pedagogickej fakulty UK sú predmety, ktoré študentom umožňujú rozvíjať praktické zručnosti a reagovať na aktuálne výzvy vo vzdelávaní. Na katedre pedagogiky sa vyučuje predmet zvedavé učenie, zameraný na projektové vyučovanie, kde študenti pripravujú vlastné projekty a realizujú ich so žiakmi základných škôl. K tvorivým predmetom patrí aj učenie hrou, v rámci ktorého študenti navrhujú vlastné stolové alebo kartové vzdelávacie hry. Výučbu tu zabezpečujú aj externí odborníci z platformy Gamifactory, ktorí prinášajú skúsenosti s princípmi gamifikácie vo vzdelávaní. Výrazný ľudský a praktický rozmer majú disciplíny na katedre špeciálnej pedagogiky a inkluzívneho vzdelávania. Predmet posunkový jazyk približuje študentom jazyk a kultúru komunity nepočujúcich, zatiaľ čo predmet Braillovo písmo ich oboznamuje so základmi čítania, písania a s bariérami, ktorým ľudia so zrakovým znevýhodnením čelia v každodennom živote. Citlivým témam sa venuje predmet edukácia nevyliciteľne chorých, zameraný na psychologické a etické aspekty sprevádzania chorých ľudí a ich rodín. Do úspešného začleňovania do spoločnosti vnáša dôležité poznatky

predmet edukácia jednotlivcov s poruchami autistického spektra, ktorý kladie dôraz na rešpektujúci prístup a individuálny potenciál každého človeka. Inovácie sa premietajú aj do klasických predmetov. Na katedre histórie a didaktiky dejepisu predmet vyučovanie histórie v 21. storočí ukazuje, že vyučovanie dnes nestojí na memorovaní faktov, ale na porozumení historickým súvislostiam a kritickej práci s prameňmi. Katedra anglického jazyka, literatúry a didaktiky ponúka predmety orientované na prístup k žiakovi a psychologické aspekty učenia sa cudzích jazykov, ktoré sa sústreďujú na inkluzívne vzdelávanie, rozvoj sebadôvery, motivácie a psychickej pohody v triede. V rámci katedry psychológie a patopsychológie patrí medzi profilové predmety patopsychológia, ktorá rozvíja bio-psycho-sociálny prístup ku znevýhodneniam. Na katedre slovenského jazyka, literatúry a didaktiky zasa predmet kompetencie učiteľa slovenského jazyka a literatúry v praxi orientuje študentov na tvorbu testov, hodnotenie jazykových prejavov či zapájanie žiakov do tvorby školských médií, ako je časopis či rozhlas. Pedagogická fakulta UK dlhodobo kladie dôraz na priame prepojenie štúdia s praxou prostredníctvom supervízií, zážitkového učenia, práce s kazuistikami a priameho kontaktu so školským prostredím. Toto prepojenie umožňuje študentom rozvíjať praktické zručnosti potrebné pre plnohodnotný výkon učiteľskej a pomáhajúcej profesie.

NOVÝ ŠTUDIJNÝ PROGRAM PRIF UK PRIPRAVÍ BIOLÓGOV PRE PRAX V ZDRAVOTNÍCTVE

Prírodovedecká fakulta Univerzity Komenského v Bratislave (PrIF UK) od akademického roka 2025/2026 rozšírila svoju ponuku o nový bakalársky študijný program medicínska biológia – profesijne orientovaný program. Štvorročné štúdium je určené záujemcom, ktorí chcú popri teoretických poznatkoch získať aj rozsiahle praktické skúsenosti a pripraviť sa na uplatnenie najmä v oblasti laboratórnej diagnostiky a biomedicínskeho výskumu.

Prvé dva ročníky sú obsahovo totožné s trojročným bakalárskym programom medicínska biológia. Od tretieho ročníka sa štúdium zameriava na odbornú profiláciu a rozvoj praktických zručností. Významnou súčasťou programu je celosemestrálna odborná prax v laboratóriu, ktorú študenti absolvujú počas zimného semestra štvrtého ročníka. Vznik programu reaguje na rastúci dopyt po odborníkoch, ktorí disponujú nielen kvalitným biologickým vzdelaním, ale aj praktickými skúsenosťami z laboratórneho prostredia. Absolventi sa môžu uplatniť v širokej škále pracovísk s biologickým, biomedicínskym a biotechnologickým zameraním – vo výskumných inštitúciách, na vysokých školách, v zdravotníctve, štátnej správe aj v súkromnom sektore. Osobitné uplatnenie nachádzajú v oblasti zdravotníctva, kde sa čoraz viac využívajú moderné omické technológie (moderné a vysoko výkonné vedecké metódy) v diagnostike, terapii a prevencii ochorení.

Po ukončení štúdia môžu absolventi pokračovať v nadväzujúcom magisterskom štúdiu na Prírodovedeckej fakulte UK alebo na ďalších univerzitách na Slovensku i v zahraničí. Prírodovedecká fakulta UK ponúka taktiež bakalársky študijný program Chémia, ktorý od roku 2011 opakovane získava prestížnu európsku známku kvality EUROBACHALOR®. Udeľuje ju European Chemistry Thematic Network Association (ECTNA), združenie 120 popredných európskych univerzít a chemických spoločností, na základe hodnotenia nezávislého medzinárodného panelu. Toto ocenenie potvrdzuje, že študijný program spĺňa vysoké európske štandardy chemického vzdelávania.

Absolventi programu sú v rámci členských inštitúcií ECTNA posudzovaní ako absolventi porovnateľných študijných programov, čo im uľahčuje pokračovanie v štúdiu aj uplatnenie v európskom akademickom priestore. Zároveň ide o jediný študijný program na Slovensku, ktorý získal túto známku kvality.

Na získanie európskej známky kvality musí študijný program spĺňať prísne požiadavky na obsah štúdia. Študenti získavajú široké vedomosti zo základných oblastí chémie, ktoré dopĺňajú poznatky z matematiky a fyziky. Významnou súčasťou štúdia je experimentálna výučba – približne tretina kreditov pripadá na laboratórne cvičenia a odbornú prax. Bakalárska práca zároveň obsahuje povinnú praktickú časť, ktorá študentov pripravuje na samostatnú výskumnú prácu v laboratóriu.

Program školí budúcich odborníkov pre perspektívne oblasti chémie. Počas štúdia si študenti vyberajú špecializáciu podľa svojho záujmu. Môžu sa zamerať na analytickú, anorganickú, fyzikálnu, organickú a bioorganickú, teoretickú a počítačovú chémiu, jadrovú chémiu a rádioekológiu alebo biochémiu. Štúdium dopĺňa široká ponuka výberových predmetov. Niektoré pomáhajú študentom zvládnuť prechod zo strednej školy na vysokoškolské štúdium, ďalšie rozširujú ich poznatky o aktuálne trendy a nové smery vývoja v jednotlivých oblastiach chémie.

ŠTÚDIUM ZUBNÉHO LEKÁRSTVA NA JESSENIOVEJ LEKÁRSKEJ FAKULTE UK V MARTINE PO NOVOM

Od akademického roka 2025/2026 sa na Jesseniovej lekárskej fakulte UK v Martine vyučuje nový päťročný študijný program zubné lekárstvo. Zmena nadväzuje na požiadavku Ministerstva zdravotníctva SR zosúladiť štúdium s európskymi štandardmi.

Nový program vznikol po prehodnotení obsahovej náplne. Zachované zostali všetky kľúčové predmety, pri niektorých, najmä viacsemestrových, sa znížila hodinová dotácia. Pri predmetoch vnútorné choroby a chirurgia boli zároveň zrušené štátne skúšky. Pribudli moderné témy ako regeneračná medicína, digitálne technológie v zubnom lekárstve, implantológia či výberový predmet metódy efektívneho učenia.

Zmeny sa dotkli aj praktickej výučby. Zníženie hodinovej dotácie predklinického zubného lekárstva umožnilo zaradiť klinickú prax na pacientovi už o semester skôr. V piatom, absolventskom ročníku sa budú štátnicové zubnolekárske predmety vyučovať v zimnom semestri, letný semester bude venovaný predštátnicovej blokovvej výučbe zo všetkých klinických zubnolekárske predmetov.

Významnou súčasťou prijímacieho konania zostáva skúška manuálnej zručnosti, ktorú fakulta realizuje už šiesty rok.

V európskom priestore ide o ojedinelý spôsob hodnotenia, pri ktorom sa výsledky objektivizujú pomocou skenera a špeciálneho digitálneho programu. Doterajšie skúsenosti potvrdzujú, že študenti s výbornými výsledkami v tejto skúške dosahujú počas štúdia lepšie praktické zručnosti a sú kvalitnejšie pripravení na budúce povolanie.

Novinkou je aj zaradenie asistencie študentov pri zubnolekárske výkonoch do prvých dvoch rokov štúdia. Po ukončení druhého ročníka tak budú môcť pracovať aj ako zubní asistenti.

Nový program spája požiadavky európskych štandardov s dôrazom na skorší kontakt s klinickou praxou, moderné technológie a rozvoj praktických zručností. Jeho cieľom je pripraviť absolventov na výkon povolania efektívnejšie a v súlade so súčasnými trendmi v zubnom lekárstve.

ÚSPEŠNÁ PREMIÉRA LUK: KOPA VEDOMOSTÍ, SKÚŠKA ODVAHY A ŠILTOVKOVÁ AUTOGRAMIÁDA

Pilotný ročník Letnej Univerzity Komenského (LUK) ukázal, že univerzita nemusí byť miestom výlučne pre dospelých.

Na päť dní sa jej prednáškové sály, laboratóriá, športoviská aj terénne pracoviská zaplnili takmer 200 deťmi, ktoré si na vlastnej koži vyskúšali, aké je to byť vysokoškólakmi. Sedeli na prednáškach popredných odborníkov a odborníčok Univerzity Komenského, experimentovali, diskutovali, objavovali a napokon si z rúk vedenia univerzity prevzali vlastné vysokoškolské diplomy.

Prvý ročník nového vzdelávacieho projektu však nebol len o odovzdávaní vedomostí. Bol predovšetkým – ako vo svojom uvítacom príhovore zdôraznil rektor UK Marek Števček – o prebúdzaní zvedavosti, odvahe klásť otázky, objavovať svet vlastnými očami a ukázať deťom, že veda môže byť dobrodružstvom. Zatiaľ čo si malí študenti a študentky odniesli množstvo nových poznatkov, zážitkov a priateľstiev, organizátori, lektori a animátori získali skúsenosť, ktorá im pripomenula, akú silu má vzdelávanie, keď sa spojí s nadšením, hravosťou a ľudským prístupom.

ODŠTARTOVALI SME VO VELKOM

Letná Univerzita Komenského sa začala ešte skôr, než sme na slávnostnom otvorení privítali jej účastníkov. Mnohí z nich sa s organizátormi a lektormi stretli už počas zápisu, kde každý dostal svoj

„batoch prežitia“. Čo sa v ňom skrývalo? Mentolky, chladiaca fľaša na vodu, tričko LUK, pero, zápisník a napokon to najdôležitejšie – farebná šiltovka, podľa ktorej boli deti rozdelené do tímov. Celý týždeň ich sprevádzali štyri farby – zelená, červená, žltá a modrá.

V pondelok 27. júla sme deti v ich nových „univerzitných uniformách“ privítali v Aule UK na Šafárikovom námestí. Po úvodných príhovoroch nasledovala imatrikulácia a z účastníkov sa oficiálne stali študenti a študentky Letnej Univerzity Komenského.

Každé dopoludnie potom patrilo spoločnému prednáškovému bloku. Ten otvorila profesorka Andrea Ševčovičová z Prírodovedeckej fakulty UK, ktorá deťom priblížila základy genetiky a vysvetlila, prečo sa podobáme na svojich rodičov či súrodencov. Otázky na seba nenechali dlho čakať. Malých poslucháčov

zaujímal, prečo majú starí rodičia inú farbu očí, ako vznikajú dedičné znaky či prečo sa súrodenci napriek spoločným rodičom navzájom líšia. Rovnako pohotové však boli aj ich odpovede na otázky prednášajúcej. Už počas prvého dopoludnia bolo zrejmé, že účastníkom nechýba zvedavosť ani chuť premýšľať nad vecami do hĺbky.

RUKY BOLI STÁLE HORE

Aj ďalšie dopoludnia patrili prednáškam, ktoré deťom predstavili rozmanité oblasti vedy – od fyziky cez športovú vedu až po medicínu a psychológiu. Spoločným menovateľom všetkých stretnutí bola zvedavosť. Ruky boli počas celého týždňa takmer neustále vo vzduchu a otázky prichádzali jedna za druhou.

V utorok sa účastníkom prihovoriť docent Juraj Tekel z Fakulty matematiky, fyziky a informatiky UK. Vysvetlil im,

Autorka: Vanessa Massayová
Foto: Michal Valentin

ako funguje vesmír a aké procesy ovplyvňujú veľkosť nebeských telies. Prednáška sa rýchlo zmenila na živú diskusiu plnú hypotetických otázok. „Čo by sa stalo, keby bolo Slnko veľké ako pomaranč?“ pýtali sa napríklad malí poslucháči, ktorí sa nebáli popustiť uzdu fantázií ani zvedavosti.

Stredajší program otvoril profesor Viktor Bielík z Fakulty telesnej výchovy a športu UK netradične – rozcvičkou priamo v prednáškovej sále. Takmer dvesto detí bez váhania vyskočilo z lavíc a s úsmevom opakovalo každý pohyb. Najväčší úspech zožala úloha desaťkrát si sadnúť a opäť vstať, pretože hluk, ktorý pri tom vznikol, deti bavil azda ešte viac než samotné cvičenie. Po pohybe nasledoval interaktívny kvíz, v ktorom účastníci odpovedali prostredníctvom mobilných zariadení. Ich odpovede boli neraz natoľko vtipné a kreatívne, že pobavili nielen profesora Bielíka, ale aj organizátorov.

Vo štvrtok privítali študenti a študentky LUK profesora Jozefa Záhumenského a doktorku Magdalénu Csolti z Lekárskej fakulty UK. Rozprávali o vývine dieťaťa počas tehotenstva, práci gynekológa, priebehu pôrodu aj starostlivosti o novorodenca. Počas celej prednášky panovalo v aule nezvyčajné ticho. Deti so zatiaľ ným dychom sledovali výklad a veľký záujem vzbudili najmä názorné ukážky s modelom panvy a bábikou, ktoré pomohli priblížiť celý proces zrozumiteľnou formou.

Prednáškový blok uzavrela v piatok doktorka Petra Brandoburová témou osamelosti a duševného zdravia. Hoci ide o tému, ktorú si často spájame skôr s dospelými, ukázalo sa, že ani detským poslucháčom nie je vzdialená. Pohotovo pomenúvali príznaky osamelosti, diskutovali o tom, ako rozpoznať smútok u druhých, a aktívne sa zapájali do všetkých aktivít. Na záver si odniesli aj niekoľko praktických odporúčaní, ako sa starať o vlastnú psychickú pohodu aj o ľudí vo svojom okolí.

POOBEDIA PLNÉ DOBRODRUŽSTIEV

Dopoludnia patrili prednáškam, popoludnia zážitkom. Program Letnej Univerzity Komenského totiž pokračoval ďaleko za múrmi prednáškových miestností. Každý deň deti čakalo nové prostredie, nové výzvy aj nové objavy. Na jednotlivých stanovištiach si overovali nielen vedomosti získané počas dopoludnia, ale aj schopnosť spolupracovať, orientovať sa v teréne, tvorivo premýšľať a navzájom si pomáhať.

PO STOPÁCH ARCHEOLÓGOV

Jedno z popoludní patrilo archeológii. V areáli Hradiska Svätý Jur – Neštich si deti vyskúšali, aké je to pracovať na skutočnom archeologickom nálezisku. Ešte predtým však museli zvládnuť približne polhodinový výstup lesom do kopca – prvú skúšku vytrvalosti, ktorá preverila najmä ich trpezlivosť. Odmenou bol pestrý program pripravený odborníkmi z Katedry archeológie Filozofickej fakulty UK. Účastníci sa dozvedeli, ako sa objavujú, dokumentujú a čistia archeologické nálezy, zoznámili sa s detektorom kovov aj so špeciálnym náradím používaným pri výskume. Väčšinu činností si pritom mohli sami vyskúšať. Mimoriadny úspech zožal aj virtuálny model náleziska, ktorý pomocou okuliarov na virtuálnu realitu ukázal, ako lokalita vyzerala ešte pred stáročiami.

SKÚŠKA NERVOV

Jedným z najväčších dobrodružstiev týždňa bol poznávací splav Dunaja pod vedením inštruktorov z Ekocentra Čunovo. Po úvodnom oboznámení sa s trasou, bezpečnostnými pravidlami a zaujímavosťami o okolitej prírode dostali všetci záchranné vesty, pádla a rozdelili sa do posádok. Prvá polovica plavby sa niesla v súťaživej atmosfére. Posádky medzi sebou pretekali, navzájom sa podpichovali a nechýbalo ani špliechanie vodou, ktoré si miestami užívali viac animátori a inštruktori než samotné deti. Po úspešnom pristátí čakal účastníkov ďalší zážitok. Prírodovedkyňa priamo na brehu odchytila hada, aby deťom mohla zblízka ukázať jeho stavbu tela a porozprávať o jeho význame v prírode. Pre mnohých to bol okamih, na ktorý budú ešte dlho spomínať. Cesta späť však preverila nielen fyzickú kondíciu, ale aj trpezlivosť celých posádok. Niektorým deťom už dochádzali sily, iným motivácia pádlovať. Animátori preto museli zvládnuť hneď niekoľko úloh naraz – povzbudzovať unavených, udržiavať tempo lodiek a zároveň motivovať tých, ktorí ešte stále pádlovali naplno. Napriek únave aj drobným „vzbúram“ sa všetky posádky úspešne vrátili do cieľa. Práve takéto chvíle ukázali, že Letná Univerzita Komenského nebola len o získavaní vedomostí, ale aj o spolupráci, vytrvalosti a vzájomnej podpore.

OBJAVOVANIE ZÁKUTÍ UNIVERZITY

Účastníci LUK nazreli aj do priestorov Prírodovedeckej fakulty UK, ktorá svojimi zbierkami pripomína skôr prírodovedné múzeum. V sprievode odborníkov prešli expozíciami plnými preparovaných

živočíchov – od drobného lúčneho koníka až po rysa ostrovida. Cestou si prezreli aj známu holennú kosť stegosaura či model kostry mláďaťa vráskavca obrovského. Prehliadku zakončili v mineralogických zbierkach, kde ich najviac fascinovali minerály meniace farbu pod ultrafialovým svetlom.

Rovnako pestrý program pripravili vedci a vedkyne na Fakulte matematiky, fyziky a informatiky UK. Po úvodnom rozprávaní o meteoritoch nasledoval krátky vedomostný kvíz, pri ktorom bolo okamžite zrejmé, že vesmír patrí medzi obľúbené témy väčšiny účastníkov. Potom prišla na rad praktická časť. Deti vytvorili na lúke pred fakultou ľudskú reťaz a systematicky prehľadávali terén, aby našli ukryté úlomky meteoritov. Niektorým tímom sa darilo viac, iným menej, no nadšenie nechýbalo nikomu. Nasledovala honba za pokladom. V skupinách z piatich až šiestich členov hľadali a riešili hlavolamy rozmiestnené po celej budove fakulty. Za úspešné vyriešenie získavali odmeny, pričom najrýchlejšie tímy si odniesli tie najhodnotnejšie. Celý program uzavrela možnosť pozorovať Slnko cez profesionálny teleskop. Takúto skúsenosť mnohé deti zažili vôbec po prvý raz.

NADVIAZALI SME NA DLHOROČNÚ TRADÍCIU

Letná Univerzita Komenského nadviazala na viac ako dvadsaťročnú tradíciu Detskej Univerzity Komenského, ktorú UK dlhé roky organizovala v spolupráci s Divadlom Aréna. Organizačný tím dostal na jar 2026 neľahkú úlohu – za necelé dva mesiace pripraviť pilotný ročník nového formátu,

ktorý by nadviazal na úspech svojho predchodcu a zároveň priniesol vlastnú identitu.

Podľa reakcií detí, rodičov aj kolegov sa to podarilo. Skutočným potvrdením však neboli slová chvály, ale posledné spoločné chvíle po promóciách. Len čo si absolventi prevzali diplomy, aula sa spontánne zmenila na miesto plné objatí, spoločných fotografií a rozdávania autogramov. Deti si navzájom vymieňali kontakty, objímali svojich animátorov a mnohé si chceli odniesť domov aj malú spomienku v podobe podpisu svojej vedúcej na šiltovke. Rodičia museli svoje deti doslova naháňať, aby už išli domov. Práve tieto okamihy azda najlepšie ukázali, čo LUK počas piatich dní vytvorila. Nebola len sériou prednášok, exkurzií či workshopov. Stala sa miestom, kde deti objavovali vedu, nachádzali nové priateľstvá, učili sa spolupracovať a zisťovali, že univerzita môže byť priestorom plným zvedavosti, dobrodružstva a radosti z poznávania.

Pilotný ročník ukázal, že aj za niekoľko dní môže vzniknúť komunita, na ktorú budú deti, animátori aj organizátori ešte dlho spomínať. Ak sa úspech projektu meria tým, koľkým účastníkom bolo na konci ľúto odísť, potom Letná Univerzita Komenského svoj cieľ splnila.

35 ROKOV FAKULTY MANAGEMENTU UK

Autori: Peter Štarchoň, Michal Greguš,
Ján Papula, Vanessa Massayová
Foto: Archív FM UK

**Fakulta managementu
Univerzity Komenského
v Bratislave si v roku 2026
pripomína 35. výročie
vzniku. Od začiatku mala
ambíciu priniesť
na Slovensko moderné
manažérske vzdelávanie,
pripravovať odborníkov
pre prax a vytvoriť
prostredie porovnateľné
so zahraničnými
manažérskymi školami.**

Fakulta vznikla 5. februára 1991 rozhodnutím Akademického senátu UK a prvý akademický rok otvorila v septembri. Do dejín slovenského vysokého školstva sa zapísala ako prvá fakulta špecializovaná na výučbu manažmentu. Jej vznik bol prirodzenou reakciou na zásadné spoločenské a hospodárske zmeny po roku 1989.

ZAČIATKY FAKULTY NEBOLI JEDNODUCHÉ

Nedostatok odborníkov, literatúry aj materiálneho zázemia pomáhali prekonávať partnerstvá so zahraničnými univerzitami a zapojenie do programov TEMPUS a USAID. Internacionalizácia sa tak stala jedným zo základných pilierov fakulty. Prepájanie teórie s praxou, charakteristické už pre prvé roky

jej fungovania, patrí medzi jej výrazné črty dodnes.

Pred integráciou Slovenska do Európskej únie reagovala fakulta na rastúci dopyt po odborníkoch pripravených na európsku integráciu. Túto orientáciu rozvinula v študijnom programe medzinárodný manažment, kde sa odborné predmety vyučujú vo francúzskom a nemeckom jazyku. Dnes spolupracuje s viac ako 200 partnerskými univerzitami a ponúka anglický

**FAKULTA ROZVÍJA
ANALYTICKÉ
MYSLENIE,
TVORIVOSŤ,
KOMUNIKAČNÉ
SCHOPNOSTI,
PODNIKAVOSŤ,
TÍMOVÚ
SPOLUPRÁCU
AJ SCHOPNOSŤ
ROZHODOVAŤ SA
V PODMIENKACH
NEISTOTY.**

program manažment na všetkých troch stupňoch štúdia či spoločný dvojtypný diplomový program s University of Bordeaux.

FAKULTA SA POČAS 35 ROKOV MENILA SPOLU SO SVETOM OKOLO NEJ

Popri tradičných oblastiach manažmentu dnes rozvíja témy digitálnej transformácie, práce s dátami, ESG či udržateľného manažmentu. Na rastúci záujem mladých ľudí o vlastné podnikanie reagovala vytvorením študijného programu podnikanie, ktorý podporuje podnikateľské myslenie a schopnosť pretaviť vlastné nápady do praxe.

Absolventi FM UK dnes pôsobia v domáciach aj nadnárodných spoločnostiach, poradenských firmách, bankách, technologických podnikoch, štátnej a verejnej správe či medzinárodných organizáciách. Mnohí rozvíjajú vlastné podnikateľské projekty alebo zastávajú významné manažérske a expertné pozície na Slovensku aj v zahraničí.

MEDZINÁRODNÉ UZNANIE

Potvrdením dlhodobého smerovania fakulty je aj jej medzinárodné uznanie. V roku 2025 postúpila v globálnom rebríčku Eduniversal zo skupiny troch paliem do kategórie 4 Palmy excelentnosti – najlepšie obchodné školy s významným medzinárodným vplyvom (Palms of Excellence – Top Business Schools with Significant International Influence). Hodnotenie zohľadňuje medzinárodnú reputáciu, kvalitu partnerstiev, mobilitu, vedecké výsledky aj uznanie medzi vedeniami popredných manažérskych škôl. Príbeh FM UK je príbehom kontinuity aj neustálej premeny. Formovali ho osobnosti, ktoré stáli pri jej zrode a určovali jej smerovanie – bývalý rektor Juraj Švec, bývalý prorektor Ferdinand Devínsky, ako aj dekan a akademický predstavitelia Igor Šimončíč, Ján Rudy, Jozef Komorník, Jozef Papula a Michal Greguš. Rovnako je však príbehom generácií pedagógov, výskumníkov, odborných a administratívnych pracovníkov, študentov, absolventov i partnerov, ktorí každodennou prácou premieňali pôvodnú víziu na konkrétne výsledky.

Pri svojom jubileu si fakulta nepripomína iba svoju históriu. Oslavuje aj hodnoty, na ktorých bola vybudovaná – otvorenosť svetu, slobodnú výmenu poznania, prepojenie vzdelávania s praxou, spoločenskú zodpovednosť a schopnosť reagovať na nové výzvy.

NOVÁ ÉRA ZUBNÉHO LEKÁRSTVA: PÄŤROČNÉ ŠTÚDIUM A NÁSTUP AI

Autorka: Eva Kopecká

Foto: Archív prodekana Andreja Thurza

Svet okolo nás prechádza najväčšou technologickou transformáciou od čias objavenia elektriny. Zmeny sa nevyhýbajú ani akademickej pôde a medicínskym odborom. Zubné lekárstvo na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave (LF UK) reaguje na tieto výzvy mimoriadne dynamicky. Od akademického roka 2026/2027 prechádza na intenzívny päťročný model štúdia a do svojho kmeňového kurikula pevne integruje digitálne technológie a umelú inteligenciu (AI). O tom, čo tieto reformy znamenajú, sme sa rozprávali s prodekanom LF UK pre zubné lekárstvo Andrejom Thurzom.

Zubné lekárstvo je dlhodobo najžiadanejším programom na našej univerzite. Obrovský záujem ilustruje aj fakt, že fakulta dokáže prijať len každého trinásteho uchádzača alebo uchádzačku.

PERSONÁLNA KRÍZA A DRAHÉ TECHNOLOGIE

Vysoká popularita odboru ostro kontrastuje s extrémnou náročnosťou jeho zabezpečenia. Keďže LF UK nie je poskytovateľom zdravotnej starostlivosti, výučba závisí najmä od externých, prevažne súkromných zariadení na čele s Onkologickým ústavom sv. Alžbety. Fakulta navyše dlhodobo zápasí s kritickým nedostatkom vyučujúcich. Pre mladé lekárky a lekárov je totiž finančne nezaujímavé a časovo náročné učiť a liečiť zároveň za akademický plat, ktorý výrazne zaostáva za komerčnou sférou v zubnom lekárstve. „Tento podstav máme momentálne vykrývaný vekovo pokročilými pedagogičkami a pedagógmi a nesmieme si vážiť, že u nás stále učia,“ pripomína Andrej Thurzo. „Sme posledná z lekárskejších fakúlt na Slovensku, ktorá garantuje štúdium vlastnými docentmi a profesormi,

ostatní sú už odkázaní na zahraničných profesorov. Dnes je náročné motivovať absolventa, aby ostal na fakulte učiť a urobil si PhD. Navyše nie každý dobrý lekár vie automaticky aj dobre naučiť svoje zručnosti iných. Okrem toho zubné lekárstvo nie je len o zručnostiach, ale nezriedka aj o moderných technológiách a materiáloch, bez ktorých len veľmi ťažko pripravíme absolventov na realitu ich budúcej praxe,“ dopĺňa. Finančnú sebestačnosť a dotovanie plátov domáceho učiteľského zboru dnes pomáhajú udržiavať spolpatnené programy pre štúdium v angličtine (Dentistry). Tlak trhu a akútna potreba modernizácie však ukázali, že kozmetické úpravy kurikula už nestačia. „Akonáhle sme hlbšie analyzovali stav, pochopili sme, že bez systematických zmien to už ďalej nejde. Musíme systém nastaviť udržateľne a s previazanosťou na reálnu prax, pretože študujúci polovičné riešenia okamžite odhali,“ vysvetľuje prodekan.

PÄŤROČNÉ ŠTÚDIUM AKO ODPOVEĎ NA EURÓPSKU KONKURENCIU

Do modernizačných zámerov fakulty zasiahla nová európska smernica, ktorá predpisuje 1 500 hodín praxe priamo v ústach ošetrovaných osôb a 5 000 hodín celkovej výučby v novom zozname povinných predmetov, ktoré direktíva diktuje. LF UK reagovala strategicky: v rámci komplexnej prestavby kurikula skracuje štúdium zo šiestich na päť rokov. Tento krok vracia fakultu do hry o talentované stredoškolačky a stredoškolákov, ktorí doteraz odchádzali za kratším štúdiom a moderným prístrojovým vybavením do zahraničia. Súčasný prechod na 10 semestrov (5 rokov) nie je žiadny riskantný moderný experiment, ale aj reakcia na dlhoročný únik mozgov najmä smerom Brno, Ostrava, Olomouc, ale aj do Prahy a iných miest v okolitých krajinách. Všetci naši susedia okrem Rakúska majú totiž štúdium zubného lekárstva 5-ročné a z unikajúcich mozgov sa mnohé už nikdy nevrátia. Táto zmena je však predovšetkým návratom k osvedčenému a historicky najdlhšie fungujúcemu formátu v našich dejinách. Celých 37

rokov (od akademického roku 1953/1954 až do roku 1990/1991) odchádzali z lekárskech fakúlt v Prahe, Bratislave či Košiciach absolventi po piatich rokoch štúdia. Práve táto éra vyformovala generáciu lekárov, ktorí neskôr vybudovali modernú slovenskú stomatológiu, zatiaľ čo k predĺženiu na 6-ročný model došlo až v porevolučnom akademickom roku 1991/1992. Kondenzácia obsahu však bola procesným hlavolamom. „To, čo vyučujúci bežne odovzdávali šesť rokov, musia teraz stihnúť za päť, a to s pridaním úplne nových predmetov, ktoré európska direktíva nariaďuje. Program sme tak museli skrátiť a zároveň zintenzívniť,“ vysvetľuje Andrej Thurzo.

Fakulta dôsledne odstránila dekády sa nabaľujúce duplicity a „prekopala“ štátne skúšky – zredukovali sa napríklad teoretické štátnice zo všeobecnej chirurgie a internej medicíny, pričom podstatné vedomosti sa včlenili priamo do klinických predmetov. „Tradičný všeobecnomedicínsky rozhľad našich absolventov sme sa rozhodli zachovať, a preto sme našli spôsob, ako ďalej vyučovať aj všetky predmety a zásadne sme posilnili prax.“ Študujúci sú tak exponovaní klinickej praxi už od prvého ročníka. Po druhom ročníku navyše získavajú status zubného asistenta, vďaka čomu môžu brigádovať priamo v odbore. Novinkou je regionálna spolupráca: mimobratislavskí študujúci budú môcť v pondelky či piatky pracovať v ambulanciách vo svojich domovských regiónoch. Tradičné diplomové práce plánujú nahradiť odbornou stážou so záverečnou správou. „V ére umelej inteligencie stráca význam plyvať produktivitou budúcich lekárov a lekárov a hodnotiť ich schopnosti produkovať dlhé texty,“ dopĺňa prodekan.

UMELÁ INTELIGENCIA AKO NOVÁ GRAMOTNOSŤ

Digitálne technológie a AI sa stávajú kmeňovými prvkami výučby. „Keď prví päťroční absolventi a absolventky vstúpia do praxe, trh bude fungovať inak. Umelá inteligencia bude všade. Negramotnosť v tomto smere bude porovnateľná s neschopnosťou čítať alebo písať,“ upozorňuje Andrej Thurzo.

Študujúci sa naučia využívať AI na včasnú diagnostiku z röntgenových snímok, plánovanie estetiky úsmevu či analýzu skenov v čelustnej ortopédii. V pláne je aj medzinárodný kurz v angličtine v spolupráci s lekáskymi fakultami vo Viedni a Szegede. Obavy z odosobnenia medicíny prodekan odmieta. Naopak, automatizácia rutiny uvoľní lekárkam a lekárom ruky. „Byrokracia vyčerpáva. To, čo sa

dá zautomatizovať, prevezmú systémy, a získaný čas môžeme venovať priamo pacientkam a pacientom,“ hovorí. Fakulta popri technológiách posilňuje aj výučbu mäkkých zručností (soft skills) a manažmentu. Konkrétne softvéry sa menia prírýchlo, preto je cieľom formovať adaptabilitu, mentálnu agilitu a kritické myslenie. „V minulosti v medicíne vyhral ten, kto mal encyklopedickú pamäť a dokázal, bežať dlho a stabilne. V ére AI, keď odpovede a dáta dodá technológia v sekunde, sa karta obracia v prospech toho, kto vie s týmito dátami bleskovo manévrovať. V športovej analógii: maratón vystrieda squash.“ Príkladom budúcich zmien je aj regeneratívna stomatológia – výskum smeruje k odblokovaniu rastu tretej generácie vlastných zubov, čo môže mnohé dnešné postupy úplne odsunúť do minulosti. „Naši mladí absolventi a absolventky musia vedieť reagovať na nové objavy, ktorých éra AI priniesie oveľa viac a vo vyššej kadencii,“ prízvučuje Andrej Thurzo.

AUTONÓMNE ROBOTY A AKADEMICKÉ PRAVIDLÁ

Robotizácia v orálnej chirurgii napreduje míľovými krokmi. Súčasná generácia študujúcich sa už bežne stretne s prístrojmi, ktoré dokážu autonómne robiť zákroky a rozhodnutia. „Roboty nepoznajú únavu ani sviatky. Navyše, ich tréningom sa vzdeláva simultánne celá digitálna armáda. Medicína však zostane o človeku, a preto aj o vzťahu človeka s človekom, menia sa len nástroje,“ upokojuje prodekan.

Modernizácia zubného lekárstva na LF UK ukazuje smer celému Slovensku. Inteligencia prvýkrát v histórii prestáva byť viazaná výlučne na biologický nosič, čo zásadne mení pozíciu nielen inteligentných jednotlivcov, ale aj univerzít na trhu. „Univerzity sa nemôžu uzavrieť v ulite a udržiavať skanzen. Musia byť opäť mekkou pokroku – technológiu pochopiť a adaptovať sa,“ uzatvára Andrej Thurzo. Pre Slovensko je to mimoriadna šanca sformovať novú generáciu lekárov a lekárov, ktorá pretaví technologickú revolúciu do humannejšej, modernejšej a dostupnejšej zdravotnej starostlivosti.

PODNIKATEĽSKÉ NÁPADY VZNIKAJÚ AJ NA UNIVERZITÁCH

Aby sa z dobrých myšlienok mohli stať životaschopné projekty či úspešné startupy, potrebujú správne vedenie, odborné zázemie a kontakty. Práve to ponúka Inkubátor Univerzity Komenského, ktorý podporuje študentov, výskumníkov, zamestnancov aj čerstvých absolventov pri overovaní podnikateľských nápadov a ich premene na úspešné podnikanie. O tom, ako to celé funguje, sme sa rozprávali s vedúcou projektu Lenkou Bednárovou.

Ako by ste našim čitateľom predstavili pracovisko Inkubátor VP UK?

Inkubátor by som definovala ako pracovisko, ktoré pomáha študentom a zamestnancom zorientovať sa v oblasti podnikania. Snažíme sa ich podporovať už pri overovaní podnikateľských nápadov a následne pri ich pretavení do realizovateľných podnikateľských projektov, teda do reálneho podnikania založením vlastnej spoločnosti. Inkubátor je lokalizovaný v rámci Vedeckého parku, je celouniverzitným pracoviskom a pomáha zamestnancom a študentom všetkých fakúlt.

Inkubátor ponúka programy Validate a Build & Grow. V čom sa od seba líšia?

Programy na seba nadväzujú a líšia sa predovšetkým tým, v akej fáze sa účastníci nachádzajú. Do programu Validate vstupujú tímy, ktoré majú zatiaľ iba podnikateľský nápad a potrebujú si overiť, či má ich riešenie reálny potenciál na trhu. Program Build & Grow je určený pre tímy, ktoré už týmto procesom prešli a svoj nápad zvalidovali. Do druhého programu postupujú iba tímy, pri ktorých je preukázané reálne

uplatnenie ich produktu na trhu. Musia mať overené, či majú zákazníkov, aký je potenciál získať tržový podiel a podobne.

Ako môže účastníkom Inkubátor pomôcť prekonať výzvy či problémy?

Snažíme sa pracovať najmä s tímami, ktorých členovia sú výrazne technicky orientovaní a nemajú také podnikateľské znalosti ako napríklad študenti fakulty managementu, kde sa viac stretávajú s témami, ako sú marketing, predaj či manažment.

Práve preto je veľmi dôležité podporovať tímy, ktoré pochádzajú aj z technicky orientovaných fakúlt. U nás na UK ide najmä o fakulty z oblastí prírodných vied, napríklad fakulty matematiky, fyziky a informatiky, lekárske fakulty, farmaceutickú fakultu alebo prírodovedeckú fakultu. Tieto tímy majú veľký potenciál prinášať inovácie, no zároveň potrebujú podporu a musia si osvojiť znalosti a zručnosti v oblasti podnikania a pochopiť, ako sa buduje firma a čo všetko to obnáša nielen po technickej stránke. Veľakrát môžu mať tímy problém s počiatočným kapitálom, takže sa snažíme aj v tejto fáze identifikovať, kto by v budúcnosti mohol byť potenciálnym

investorom, a pripravovať tímy na to, aby vedeli komunikovať s investormi alebo hľadať zdroje kapitálu pre svoje podnikanie.

Ako môže Inkubátor pomôcť pri prenose výsledkov výskumu do praxe?

Môžu to byť napríklad firmy, ktoré potrebujú riešiť výskum a vývoj. Celá táto problematika je veľmi úzko prepojená s transferom technológií, čiže aj so spolupracou so súkromným sektorom. Na rôznych fakultách Univerzity Komenského určite prebiehajú takéto spolupráce s firmami, kde jednotlivé pracoviská zabezpečujú buď zákazkový, alebo spoločný výskum na základe zmluvy.

Tieto spoločnosti ich môžu oslovovať aj priamo v rámci aktivít inkubátora, ktoré by mohli pomôcť vytvárať takéto prepojenia a zároveň zviditeľňovať naše výskumné pracoviská. To sú v podstate aktivity, ktoré plánujeme do budúcnosti robiť, ako aj spolupráce s jednotlivými fakultami, vyslovene šité na mieru ich témam, pretože sa to v tomto prípade nedá úplne zjednotiť. Cieľom je prepojiť ich s firmami, ktoré v danej oblasti potrebujú zabezpečiť nejaké riešenie alebo zodpovedať konkrétny

Text: Magdaléna Rybárová
Foto: Michal Valentin

problém. Tieto pracoviská sa potom môžu prezentovať, prípadne aj šikovní študenti, ktorí vedú pracovať na návrhoch takýchto riešení.

Môže sa aj zapojiť aj absolvent UK?

Áno, nastavili sme to tak, že absolventi do piatich rokov od skončenia štúdia sa môžu prihlásiť do programu. V podstate je to taká kompenzácia toho, že inkubátor tu napríklad v poslednom období nefungoval. Tešíme sa z úspechu každého, nielen súčasného študenta, ale aj každého absolventa, ktorý vyštudoval našu univerzitu. Preto si myslíme, že je dôležité aj pre budovanie komunity, aby mali absolventi možnosť vrátiť sa na pôdu univerzity, napríklad formou absolvovania inkubačného programu.

Aké typy projektov alebo nápadov hľadáte?

Nechceme to úplne deliť podľa typov nápadov alebo projektov, lebo nechceme obmedzovať ich zameranie. Naozaj sa nám veľmi páči – a potvrdilo sa to aj poslednom programe, že sme mali v rámci Validate veľmi rôznorodé tímy. Povedala by som, že to bolo skôr prínosom ako záťažou.

VZÁJOMNÁ PODPORA MEDZI JEDNOTLIVÝMI SÚČASŤAMI UNIVERZITY A INKUBÁTOROM MUSÍ BYŤ ZALOŽENÁ AJ NA BUDOVANÍ DOBRÝCH VZŤAHOV.

Čo by ste odkázali študentom alebo výskumníkom, ktorí majú zaujímavý nápad, ale váhajú, či sa prihlásiť?

Teraz na jeseň otvárame program, ktorý by mal začať 7. októbra, a prihlasovanie bude otvorené do 30. septembra. Všetky podrobné informácie máme zverejnené aj na webovej stránke. Výhoda je v tom, že je to ideálne práve pre niekoho, kto nevie, či je podnikanie pre neho a či sa doň má pustiť. Tu si to môže overiť. Takže naozaj jedinou podmienkou je inovatívnosť – buď inovácia výrobu, služby alebo procesu. Jednoducho tam musí byť nejaká pridaná hodnota, niečo nové, čo aktuálne na trhu chýba, alebo riešenie vychádza z vlastného problému, ktorý sa im podarilo identifikovať a zodpovedať. Napríklad zistili, že niečo nefunguje...

Čo vás na tejto práci najviac motivuje?

Pre mňa je to predovšetkým srdcová záležitosť. Napĺňa ma vidieť, ako dokážeme aj malými krokmi posúvať tímy dopredu. Možno to ani nie je až tak veľa, čo im dáme, ale dokáže ich to neskutočne posunúť.

80 ROKOV VZDELÁVAME SRDCOM

Autorky: Vanessa Massayová,
Eva Faithová
Foto: Archív PDF UK

PdF UK v Bratislave predstavuje najstaršiu a najvýznamnejšiu inštitúciu svojho druhu na Slovensku. Počas ôsmich desaťročí existencie prešla komplexným vývojom – od povojnovej potreby rýchlejšej prípravy učiteľov pre rôzne stupne škôl až po transformáciu na modernú, medzinárodne akceptovanú výskumnú a vzdelávaciu inštitúciu. V súčasnosti pod vedením dekanky Kataríny Žilkovej zosobňuje akademické pracovisko, ktoré spája bohatú tradíciu s najnovšími trendmi v didaktike, inkluzívnom vzdelávaní a digitálnych technológiách.

POVOJNOVÁ ODPOVEĎ NA VZDELÁVACIE A KULTÚRNO- SPOLOČENSKÉ POTREBY NÁRODA

Začiatky fakulty siahajú do pohnutých čias po skončení druhej svetovej vojny. Slovensko v tom období čelilo akútnemu nedostatku kvalifikovaných učiteľov. Dovtedajší systém stredoškolského vzdelávania učiteľov v učiteľských ústavoch už nedokázal pokrývať rastúce nároky modernej spoločnosti. Inštitucionalizovanie akademickej prípravy pedagogických pracovníkov sa preto stalo celonárodnou udalosťou. Dňa 6. decembra 1946 sa vo Veľkej aule vtedajšej Slovenskej univerzity na Šafárikovom námestí v Bratislave uskutočnilo slávnostné otvorenie pedagogickej fakulty. Rektor Karol Kizlink odovzdal fakulte jej prvé insígnie a povereník pre školstvo a osvetu Laco Novomeský vo svojom prejave označil novú fakultu za „pedagogické laboratórium“, v ktorom sa budú hľadať a overovať nové vedecké metódy výučby. Prvým dekanom sa stal významný slovenský matematik a pedagóg profesor Jur Hronec. Vo svojom inauguračnom prejave zdôraznil, že poslaním fakulty je vychovávať odborne zdatných praktikov, ktorí okrem metodiky vyučovania disponujú hlbokým ľudským vzťahom k mládeži. Už v roku 1949 viedla nutnosť pokryť vzdelávacie potreby celého územia Slovenska

k vytvoreniu pobočiek fakulty v Banskej Bystrici a Košiciach, z ktorých neskôr vznikli samostatné vysoké školy.

REORGANIZÁCIE, SÍDLLO PDF UK V TRNAVE A JEJ NÁVRAT DO HLAVNÉHO MESTA

Päťdesiate roky priniesli v dôsledku politických zmien a ideologických zásahov obdobie častých reorganizácií. V roku 1953 bola fakulta dočasne transformovaná na Vysokú školu pedagogickú a neskôr na pedagogické inštitúty. Zásadný organizačný obrat nastal v roku 1964, keď bola pedagogická fakulta opäť oficiálne začlenená medzi inštitúcie Univerzity Komenského. Jej sídlom sa však na viac ako dve desaťročia stala Trnava. Aj počas tohto obdobia fakulta vychovávala tisíce učiteľov pre základné a stredné školy. Paralelne sa v Bratislave rozvíjala špeciálna pedagogika. Návrat fakulty do hlavného mesta sa uskutočnil v roku 1986, čím sa fakulta opätovne a prirodzene prepojila s akademickým prostredím UK.

REFLEKTOVANIE PONOVBROVÝCH SPOLOČENSKÝCH ZMIEN NA FAKULTE

Novembrové udalosti v roku 1989 otvorili dvere akademickým slobodám, zrušeniu ideologicky podmienených predmetov a plnej internacionalizácii. Fakulta prešla transformáciou na štandardný trojstupňový systém vysokoškolského štúdia

a popri tradičnej príprave učiteľov pre predprimárne, primárne, nižšie a vyššie sekundárne a špeciálne školstvo výrazne rozvinula aj neučiteľské pomáhajúce profesie – logopédiu, sociálnu prácu, liečebnú pedagogiku a psychológiu. Na fakulte počas osemdesiatich rokov jej existencie pôsobil rad výnimočných osobností slovenskej vedy a kultúry, a najmä vďaka nim je dnes Pedagogická fakulta UK v Bratislave moderným výskumným a vzdelávacím pracoviskom. V jubilejnom roku 2026 fakulta zorganizovala viaceré odborné semináre a sprievodné podujatia. Uvedené aktivity prepájajúce bohatú históriu fakulty s aktuálnymi témami, akými sú inkluzívne vzdelávanie, digitálna transformácia či podpora duševného zdravia na školách, vyvrcholia v septembri 2026 týždňom osláv 80. výročia založenia Pedagogickej fakulty UK. Jeho súčasťou bude medzinárodná vedecká konferencia *80 rokov vzdelávame srdcom, inšpirujeme myseľ, meníme svet*, zameraná na prezentovanie vedeckých skúseností v oblasti pedagogiky, psychológie, umenia a pomáhajúcich profesií v kontexte minulosti, súčasnosti a budúcnosti, koncert v Moyzesovej sieni, slávnostný program k 80. výročiu založenia fakulty v Aule Univerzity Komenského v Bratislave a napokon zasadnutie Asociácie dekanov pedagogických fakúlt Českej republiky a Slovenskej republiky.

AK BY STE NEŠTUDOVALI ODBOR, KTORÝ STE SI VYBRALI, AKÝ BY BOL VÁŠ PLÁN B?

Nie každý skončí pri odbore, o ktorom sníval od detstva. A aj tí, ktorí sú dnes presvedčení, že si vybrali správne, si občas položia otázku: Čo by bolo, keby...? Opýtali sme sa študentiek a študentov Univerzity Komenského, akú inú študijnú cestu by si vedeli predstaviť, keby sa nerozhodli pre svoj súčasný odbor.

Hana Hupcejová, všeobecné lekárstvo, Lekárska fakulta UK

Vždy ma to ťahalo k jazykom, preto som pôvodne chcela študovať angličtinu a ruštinu. Môj vzťah k cudzej reči sa formoval už od základnej školy, keď som sa pravidelne zúčastňovala na cudzojazyčných a recitačných súťažiach. Štúdium angličtiny a ruštiny preto pre mňa predstavovalo prirodzené pokračovanie cesty, ktorej som sa dovtedy venovala. Zlom prišiel až vo štvrtom ročníku gymnázia, keď som si vplyvom dlhoročného odporúčania rodičov podala prihlášku na všeobecné lekárstvo, hoci som vnútorne stále inklinovala k jazykom. Po úspešnom absolvovaní prijímacích skúšok som napokon nastúpila na štúdium medicíny a už počas prvého semestra som si ju úplne zamilovala. Cudzie jazyky však zostali prirodzenou súčasťou môjho štúdia, využívam ich pri práci so zahraničnými odbornými zdrojmi, aj ako hlavný komunikačný nástroj počas letných stáží v zahraničí.

Roman PLŠKO, študijný program manažment, Fakulta managementu UK

Ak by som neštudoval manažment, mojim plánom B by bola profesijná dráha v oblasti eventovej produkcie a strategickej komunikácie. Baví ma prepájať ľudí, koordinovať tím a premieňať nápady na konkrétne podujatia, ktoré majú pre študentskú komunitu skutočnú hodnotu. Tieto schopnosti v súčasnosti rozvíjam aj ako vedúci Beánia Teamu FM UK.

Alžbeta Markovičová, študentka 3. ročníka farmácie FAF UK

Ak by som neštudovala farmáciu, pravdepodobne by som si vybrala štúdium psychológie. Vždy som bola fascinovaná ľudským mozgom a myslením. Konkrétne by som sa asi zamerala na forenznú psychológiu, keďže ma vždy zaujímalo, prečo ľudia robia to, čo robia, čo ich vedie ku kriminálnemu správaniu, a ako reagujú v krajných a krízových situáciách.

HISTORICKÁ TÉMA: IZBA REVOLUČNÝCH TRADÍCIÍ

Autorky: Jana Macounová
z Archívu Univerzity
Komenského, Vanessa
Massayová

Dnes je už len archívnu spomienkou, no v období socializmu patrila k bežnej súčasťi života vysokých škôl. Izba revolučných tradícií Univerzity Komenského vznikla ako priestor, ktorý mal dokumentovať históriu univerzity a zároveň plniť vtedajšie ideologicko-výchovné poslanie.

Vďaka zachovaným archívnym materiálom si dnes môžeme pripomenúť, ako vyzerala a akú úlohu zohrávala.

Podľa Encyklopédie Slovenska bola Izba revolučných tradícií (IRT) zariadením muzeálnej povahy, ktoré slúžilo ako školské múzeum alebo pamätná izba. Okrem zhromažďovania historických dokumentov, fotografií a trojrozmerných predmetov mala formovať historické povedomie v súlade s dobovou ideológiou. Prvé izby revolučných tradícií vznikali koncom 50. rokov, ich rozmach však nastal najmä po roku 1973. Zriaďovali ich podniky, úrady, školy, kultúrne domy či vojenské útvary po celom Československu. Výnimkou nebola ani Univerzita Komenského. Myšlienka vytvoriť univerzitnú expozíciu nadviazala na systematickú prácu Archívu UK, ktorý už viac než desať rokov

zhromažďoval nielen písomné dokumenty a fotografie, ale aj medaily, pamätne predmety, dary zahraničných univerzít či ďalšie artefakty dokumentujúce dejiny univerzity. Zriadením expozície poverilo vedenie univerzity doktora Júliusa Bartla, vedúceho Publikačného a historicko-dokumentačného odboru RUK.

EXPOZÍCIA PRI PRÍLEŽITOSTI 60. VÝROČIA

Izba revolučných tradícií bola slávnostne otvorená 13. septembra 1979 v rámci osláv 60. výročia založenia Univerzity Komenského. Otvoril ju vtedajší rektor profesor Ján Kvasnička. Stála expozícia predstavovala historické dokumenty, fotografie a zbierkové predmety z Archívu UK aj z jednotlivých fakúlt. Jej cieľom bolo predstaviť šesť desaťročí vývoja univerzity a jej premenu na modernú vysokú školu. Začiatkom roku 1981 rada Izby revolučných tradícií rozšírila koncepciu expozície. Dôraz sa kládol na dokumentovanie histórie univerzity, najmä pôsobenia pedagógov a študentov počas odboja, ich účasti v Slovenskom národnom povstaní a povojnového vývoja spoločnosti. Pri tejto príležitosti UK prostredníctvom časopisu Naša univerzita vyzvala verejnosť na zapožičanie fotografií, dokumentov a ďalších historických materiálov.

POVINNÁ ZASTÁVKA PRE PRVÁKOV

Od marca 1981 sa návšteva Izby revolučných tradícií stala súčasťou politicko-výchovnej práce so študentmi. Každoročne ju absolvovali študenti prvých ročníkov všetkých fakúlt, pričom návštevy koordinovalo vedenie univerzity v spolupráci s fakultami. Expozíciu si však neprezerali iba študenti UK. Kniha návštev dokladá, že ju navštívili aj delegácie zahraničných univerzít, akademickí predstavitelia či študenti z partnerských vysokých škôl. Medzi návštevníkmi boli napríklad zástupcovia Univerzity Martina Luthera Halle-Wittenberg, Moskovskej univerzity, Technickej univerzity v Budapešti či univerzít združených v Dunajskom rektorskom priestore. Zavítali sem aj delegácie z Nikaraguy a Peru.

ČO BOLO MOŽNÉ VIDIEŤ

Návštevníci si mohli prezrieť historické fotografie, dokumenty, grafy, tabuľky i množstvo trojrozmerných predmetov. Vo vitrínach boli vystavené pôvodné univerzitné insígnie, pečate, vyznamenania profesorov či významné archívne dokumenty. K najcennejším exponátom patrili historické akademické taláre, maketa univerzitného areálu v Mlynskej doline, ukážky doktorských diplomov a diplomov čestných doktorov či originál vládneho nariadenia z roku 1954 o navrátení názvu Univerzita Komenského. Súčasťou expozície bol aj Rad republiky udelený univerzite pri príležitosti jej 50. výročia, športové trofeje Slávie UK a predmety zapožičané z jednotlivých fakúlt. Expozícia chronologicky mapovala vznik univerzity, začiatky výučby, menovanie prvých profesorov i ďalšie významné udalosti jej dejín. Súčasťou boli aj tematické celky venované vedecko-výskumnej činnosti, medzinárodnej spolupráci, kultúrnemu a športovému životu študentov či plánovanej výstavbe univerzitného kampusu v Mlynskej doline.

KONIEC JEDNEJ KAPITOLY

Zo zachovaných archívnych dokumentov vyplýva, že organizované návštevy pokračovali až do akademického roka 1989/1990. O expozíciu bol medzi študentmi značný záujem, čo dokazujú zachované zoznamy objednaných skupín. Po spoločenských zmenách na prelome rokov 1989 a 1990 sa éra Izby revolučných tradícií skončila. Dodnes sa však zachovala Kniha návštev uložená v Archíve Univerzity Komenského – cenné svedectvo o období, keď univerzita prezentovala svoju históriu spôsobom typickým pre svoju dobu.

VEDA MÁ VIESŤ K SLOBODNEJ SPOLOČNOSTI

Text: Eva Kopecká
Foto: Archív profesora
Jozefa Bátora

Profesor Jozef Bátora z Katedry politológie Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave (FiF UK) bol nedávno zvolený za člena prestížnej Nórskej akadémie vied. V rozhovore približuje detaily tohto medzinárodného úspechu, ale aj svoje inovatívne výskumy v oblasti teórie inštitucionálnej zmeny, transformácie diplomacie, hybridných hrozieb či súkromných vojenských spoločností.

V máji tohto roku vás zvolili za člena Nórskej akadémie vied. Čo pre vás toto uznanie znamená a ako prebiehal samotný ceremoniál?

Dozvedel som sa o tom elektronickou poštou v marci a musím povedať, že som bol prekvapený a zároveň možno až trochu dojatý. V Nórsku som dlho študoval, získal magisterský titul aj doktorát a s touto krajinou som akademicky i osobne silno prepojený. Moje prekvapenie súviselo najmä s tým, že napríklad ani jeden z mojich školiťelov počas doktorátu – a sú to skutočne politologické kapacity – nie je členom. Zároveň, keď sa človek pozrie na to, kto patrí medzi členky a členov akadémie, tak je to etalón globálnych vedeckých kapacít – nórskych aj zahraničných.

Ako prebiehal proces ocenenia?

Celý proces ocenenia v Osle bol dôstojný. Začal sa 4. mája neformálnym obedom nových členiek a členov v historickej vile akadémie z päťdesiatych rokov devätnásteho storočia, kde sídli aj Centrum pre pokročilý výskum. Samotná ceremónia a odovzdávanie diplomov sa uskutočnili počas generálneho zhromaždenia akadémie v známom Grand Hoteli v Osle, kde tradične bývajú aj nositelia Nobelovej ceny mieru. Za účasti ministerky školstva

a vedy a približne dvesto prítomných členiek a členov nás predstavili v dvoch triedach – prírodovedno-matematickej a spoločenskovedno-humanitnej, do ktorej patrí aj ja.

Prijatie do takejto inštitúcie je obrovským úspechom. Chápete to aj ako záväzok či osobnú zodpovednosť?

Rozhodne áno. Tá zodpovednosť nie je formalizovaná nejakými striktnými pravidlami, ale človek ju pociťuje vnútorne. Je to záväzok k udržiavaniu vysokého vedeckého štandardu, vedeckého spôsobu uvažovania a najmä k dbaniu na slobodu a nezávislosť vedy, čo je dlhodobý kľúčový princíp akadémie. Slobodná a kvalitná veda je základom demokracie, pretože nám poskytuje pevný základ faktov pre spoločenskú diskusiu. Navyše si toto členstvo vážim o to viac, že podmienky sú pomerne prísne.

Viete nám, prosím, podmienky priblížiť?

Nominovať vás musia minimálne traja členovia Akadémie, ktorí sa zhodnú, že ste niečím zásadným prispeli k rozvoju svojho vedného odboru a nesmú to byť ľudia, s ktorými ste za posledné tri roky publikovali. Následne nominačný dokument prechádza najskôr kontrolou a vyjadrením

interného výboru pre nominácie, a potom je približne dvojmesačná lehota, keď celé členstvo akadémie o nomináciách hlasuje v tajnom hlasovaní. Viem o významných nórskejších politologických kolegoch, ktorých nominácie v takomto hlasovaní neprešli. Členstvo sa teda nedá akosi „vybaviť“.

Váš výskum je úzko spätý s inštitucionálnou teóriou, ktorá má v Nórsku silnú tradíciu. Ako ste tento prístup preniesli na Slovensko a v čom spočívajú vaše vlastné teoretické inovácie?

Nórska inštitucionalistická škola zásadne prispela k formovaniu moderného uvažovania o politických inštitúciách, ktoré by sme po slovensky mohli nazvať aj ustanovizne – teda intersubjektívne zdieľané spoločenské štruktúry, ktoré berieme za samozrejmé. Počas doktorátu na Univerzite v Osle som mal vďaka odporúčaniu popredného inštitucionalistu profesora Johana P. Olsena možnosť stráviť akademický rok 2003/04 na Stanforde u profesora Jamesa G. Marcha a absolvovať doktorandské kurzy u svetových inštitucionalistov, ako je napr. Walter W. Powell, či debatovať pri káve s ľuďmi ako John Meyer alebo Richard W. Scott, čo pre mňa bolo kľúčové. Všetci sú organizační teoretici, a to je dôležité aj

v nórskej inštitucionalistickej škole, ktorá sa špecializuje na skúmanie organizačných faktorov vo fungovaní inštitúcií.

U nás na Slovensku má inštitucionalistický prístup v širšom ponímaní v politológii svoje pevné miesto už od čias skorých prác Miroslava Kusého v 60. rokoch a dnes napríklad v prácach Sone Szomolányi či Dariny Malovej. Ja sa ho v určitom nórsko-stanfordskom vydaní takisto snažím aktívne prenášať do nášho prostredia prostredníctvom svojho výskumu a vyučby.

Akým spôsobom?

Moja prvá zásadná inovácia z roku 2005 spočívala v tom, že som aplikoval organizačno-teoretickú perspektívu na diplomaciu ako medzinárodnú inštitúciu a ministerstvá zahraničných vecí som definoval ako špecifické globálne organizačné pole. Tento pohľad, ktorý som rozpracoval v článku v Journal of European Public Policy, nám odhaľuje transnacionálnu dynamiku stability spoločných pravidiel, profesijných štandardov a praktík, ktorú pri bežnom sledovaní mocenského zápasu štátov nevnímame.

Často pracujete s pojmom medzipriestorové organizácie. Čo si pod tým môžeme predstaviť?

Sú to organizácie, ktoré vznikajú v prekrývajúcich sa doménach medzi rozličnými zabehnutými štruktúrami. Predstaviť si to môžeme ako vnútroblok mestského domu – je to priestor čiastočne privátny a čiastočne verejný, kde sa kombinujú rôzne prvky. V súvislosti s výskumom zmien diplomacie v kontexte európskej integrácie som tento koncept použil v článku v Journal of Common Market Studies v r. 2013 na analýzu Európskej služby pre vonkajšiu činnosť – teda diplomatickej služby EÚ. Únia nie je štát, a predsa má svoje veľvyslanectvá a diplomatov. Táto služba funguje ako medzipriestorová organizácia, ktorá kombinuje rôzne zdroje, pravidlá a praktiky z oblasti diplomacie, obrany, spravodajskej činnosti či rozvojovej spolupráce. Do etablovaného diplomatického poľa vnáša zaujímavú rôznorodosť. Je to, akoby k nášmu stolu pri večeri prišiel niekto, kto hovorí úplne iným jazykom, no sedí tam s nami a my musíme prispôbiť našu komunikáciu, čím vznikajú nové vzorce správania a pravidiel. Medzipriestorové organizácie sú nositeľkami inštitucionálnej zmeny.

Váš najnovší výskum prináša koncepciu takzvaného premiestňovania inštitúcií. Na akom príklade ste ju skúmali?

Skúmali sme ju v kontexte súkromných vojenských a bezpečnostných spoločností v Európe v projekte podporenom APVV. Vojna ako inštitúcia bola tradične pevne

ukotvená ako výlučná aktivita štátu.

Za posledných tridsať rokov však vidíme masívny nárast súkromného sektora v tejto oblasti a moderné vojenské a bezpečnostné operácie sú od týchto firiem hlboko závislé.

S doktorandkou Kamilou Koníkovou z Katedry politológie FiF UK sme vytvorili unikátnu databázu a identifikovali 564 takýchto spoločností v Európe v rokoch 2014 až 2023 (spoločný článok bol publikovaný v Journal of Common Market Studies 2025). Následne sme s kolegom Michalom Ovádekom z University College v Londýne využili túto databázu a extrahovali plný text z 229 ich webových sídiel v angličtine (celkovo z viac ako 22 tisíc samostatných webstránok) a pomocou pokročilej kvantitatívnej textovej analýzy sme skúmali ich diskurz.

Súkromné bezpečnostné a vojenské firmy komunikujú o svojich aktivitách tak, že vôbec nie je jasné, že hovoria o vojne. Využívajú jazyk blízky energetike, informačným technológiám, diplomacii či rozvojovej spolupráci. Preto hovoríme o diskurzívnom premiestňovaní vojny ako inštitúcie do iných domén.

Aké sú hlavné riziká tohto javu pre modernú spoločnosť a demokraciu?

Vytvára sa kombinovaná terminológia, ktorá zahmlieva to, čo sa v skutočnosti deje. Dnes už súkromné firmy nehovoria o veliacich centráloch, ale o dátových centrách. Bežný občan si pod dátovým centrom predstaví neutrálne pracovisko informačných technológií v Bratislave, ktoré podporuje bežné ekonomické aktivity v čase mieru. V realite to však môže byť centrum sídliaace v Spojených arabských emirátoch, ktoré analyzuje dáta potrebné na bombardovanie dronmi v Saheli. Tento diskurzívny posun vojny do iných domén predstavuje obrovský problém pre demokratickú kontrolu a pochopenie bezpečnostných hrozieb. Naša štúdia, ktorá vyšla v špičkovom časopise European

Journal of International Relations, funguje ako röntgenová snímka. Dokážeme vďaka nej identifikovať patologické javy v tele spoločenského diskurzu, hoci na sledovanie ich vývoja v čase budeme potrebovať ďalší výskum.

V médiách sa ako politológ často označuje takmer každý, kto komentuje dianie na scéne. Čo je však skutočnou náplňou práce akademického politológa?

Vo verejnom diskurze sa, bohužiaľ, pod týmto pojmom často označuje hocikto – sociológovia, právnici či ekonómovia, ktorí sa len vyjadrujú k politike. Skutočný politológ je však ten, kto má v tomto odbore vzdelanie a ideálne doktorát. My na vedeckej úrovni skúmame otázky vzniku, usporiadania a výkonu politickej moci, ako aj fungovanie a vývoj politických inštitúcií a politických systémov. Výkon moci dnes nefunguje izolovane vo verejnej sfére, ale často v mocenských sieťach prepájajúcich štát, súkromný a mimovládny sektor. To prináša celý rad analytických výziev pri skúmaní demokratickej politiky.

Ako sú na tom vaši absolventi s uplatnením v praxi?

Máme na Katedre politológie FiF UK zatiaľ pozitívne skúsenosti, naše absolventky a absolventi nemajú problém s uplatnením, práve naopak. Smerujú do štátnej správy, miestnych samospráv, diplomacie i európskych inštitúcií. Čoraz viac ich pôsobí aj v médiách, čo je skvelé, pretože politická žurnalistika potrebuje odborné zázemie. Nájdeme ich v mimovládnych organizáciách, ale prekvapivo aj na čele veľkých korporácií, kde im politologické vzdelanie pomáha analyzovať zložité regulačné prostredie a strategické vzťahy.

Ako si popri vedeckom a pedagogickom nasadení dobijate baterky?

Mojím osvedčeným spôsobom je beh. Keď som už naozaj unavený, idem si zabehať – ideálne niekam do lesa, ktorých máme v okolí Bratislavy dosť. Nebehám maratóny, ide mi o pohyb. Pri behu oddychujem a niekedy sa mi aj ujasňujú myšlienky. Okrem toho radi s manželkou cestujeme alebo len tak chodíme na prechádzky – objavujeme nové veci vo svete okolo nás. Vo všeobecnosti vstávam skoro, medzi piatou a šiestou ráno mám svoju hodinku, keď si pri káve prečítam svetovú tlač – od severských, britských, amerických a nemeckých médií až po domáce noviny. Potom odveziem deti do školy a hneď ráno si idem zabehať. Človek si takto dokonale vyčistí hlavu, sadne si za stôl a práca mu ide oveľa lepšie. Pre mňa tento systém funguje dokonale.

Takmer dvesto detí sa na týždeň stalo vysokoškolákmi. Prevzali si imatrikulačné listy, navštevovali prednášky univerzitných prednášajúcich, objavovali vedu v laboratóriách aj v teréne a na záver si odniesli vlastný diplom. Pilotný ročník Letnej Univerzity Komenského (LUK) ukázal, že zvedavosť nemá vek.

Foto: Michal Valentin

MODELOVÝ PARLAMENT SLOVENSKA: SNAŽÍME SA UDRŽAŤ SI VYŠŠIU ÚROVEŇ AKO NÁRODNÁ RADA SR

Vzniklo to ako nápad skupiny tínedžerov, ktorým počas pandémie chýbala zmysluplná aktivita. Dnes je Modelový parlament jedinečným projektom, ktorý mladým približuje fungovanie parlamentnej demokracie. S jeho predsedom Sebestyénom Maroszmom sme sa rozprávali o tom, ako projekt vznikol, čo účastníkom prináša a prečo verí, že práve dnešná generácia môže zmeniť politickú kultúru na Slovensku.

Autorka: Vanessa Massayová
Foto: Archív Sebestyéna Marosza

Ako vznikol nápad vytvoriť takýto projekt?

Povedal by som, že to vzniklo celkom vtipným spôsobom. Mal som vtedy 15 rokov a sedel som počas pandémie doma, škola bola zavretá a ja som sa akurát chystal nastúpiť na strednú v Bratislave. Nudil som sa, bavila ma politika, a tak som si povedal, že by bolo dobré vymyslieť nejaký zaujímavý projekt pre mladých, ktorý by im priblížil politiku. Nič konkrétne som však v hlave nemal. Neskôr som si všimol, že existujú rôzne parlamenty, ktoré simulujú zasadnutia OSN, ale aj Európsky parlament a podobne, ale nebol ani jeden, ktorý by simuloval našu národnú radu. V šestnástich som si napokon povedal, že by som chcel niečo také založiť, hoci bez skúseností s projektovým manažmentom.

Boli ste na to sám?

Nápad som síce dostal sám, ale na realizáciu som potreboval ľudí. Našiel som si nových kamarátov, ktorí akurát nastúpili na strednú, ja som bol čerstvo druhák. Predstavil som im svoj nápad, oni boli nadšení a chceli sa pridať. Keď sa na to spätne pozerám, celé mi to príde neuveriteľné. Podpredseda Adam Solár mal v tom čase dokonca len štrnásť rokov. Dali sme si za cieľ zorganizovať konferenciu v národnej rade. Nevyznali sme sa v legislatíve, netušili sme, čo robíme, a predseda nám to podarilo.

Predpokladám, že ste museli kontaktovať niekoho z národnej rady.

Áno, kontaktovali sme národnú radu a po chvíli presvedčania nám vyšli v ústrety, za čo som vďačný. Predsa len,

pustiť nástročné deti do pléna je veľká vec. Naša prvá konferencia sa uskutočnila v roku 2022, pričom celé sme to robili v podstate naslepo. Založili sme si instagramový účet, urobili sme promo a dúfali, že nám tam príde aspoň niekto. Nakoniec prišlo sto účastníkov.

Takže o to ľudia mali záujem už odpočiatku?

Na to, že to bola úplne nová vec, ktorá takmer nebola spropagovaná, keďže sme nemali ani cent na marketing, tak sme mali celkom dobrú odozvu.

Odkiaľ ste mali na to zdroje?

Prvé peniaze sme vyzbierali tak, že sme vytvorili kampaň kolektívneho financovania (crowdfundingovú kampaň) a prosili sme našich rodinných príslušníkov, aby nám prispeli.

Aký bol približne vekový priemer účastníkov konferencie?

Zúčastnili sa aj starší, dokonca aj maturanti. Bola to pre mňa výzva, viesť celú schôdzu, keď som mal vtedy iba 17 rokov.

Boli ste na tej schôdzi len vy, alebo aj skutoční poslanci?

Iba my. Naša schôdza sa koná vždy v deň, keď nerokuje NR SR. Väčšinou to vychádza na nedeľu alebo pondelok. Následne si pozývame poslancov alebo ministrov na hodinu otázok.

Aké témy najčastejšie preberáte?

Máme špeciálne nastavený systém. Účastníci sa sami prihlasujú do výborov podľa toho, čo koho zaujíma. Riešime

zahraničnopolitické otázky, zákaz spaľovacích motorov, interrupcie aj ďalšie aktuálne či kontroverzné témy. Prakticky všetko, čo rezonuje vo verejnom priestore.

Ako sú tieto zasadnutia štruktúrované?

Modeloví poslanci vždy zastávajú nejakú modelovú politickú stranu a výbor. Na výber býva päť-šesť politických strán, sú rozdelené na koalíciu a opozíciu, ktoré medzi sebou rokujú, alebo si vymieňajú názory, ktoré majú takisto modelovo vopred určené. Vždy sa všetci účastníci snažia dospieť ku kompromisu, aby potom vytvorili návrh zákona. Ten si musia následne aj odhlasovať.

Evidujete nárast záujmu, čo sa účastníkov týka?

Záujem sa postupne zvyšoval až do takej miery, že sme museli začať vypínať prihlasovacie formuláre.

Povedali by ste teda, že sa ľudia o váš projekt aktívne zaujímajú a láka ich politika?

Áno, presne tak. Zapája sa mládež z regiónov naprieč celým Slovenskom. Robili sme aj štatistiky a vyšlo nám, že 40 % účastníkov predtým nemalo žiadnu skúsenosť s podobnými akciami. A to nás teší, lebo sa od tých pravidelných účastníkov veľa naučia, či už ide o dialóg, argumentáciu, participáciu alebo iné.

Veľmi radi sa zúčastňujú aj spolužiaci a ľudia, ktorí sa o politické dianie aktívne zaujímajú už dlhodobo. Mnohých však odradí fakt, že všetky podujatia, ktorých by sa mohli zúčastniť, sú väčšinou v angličtine.

Aká je atmosféra počas vašich rokovaní? Prebieha to skôr formálne, alebo je tam vždy veľa energie a emócií?

Snažíme sa ich udržiavať trochu formálnejšie. Samozrejme, nie príliš striktné, no za to konštruktívne. Vždy však kladieme dôraz na to, aby sa každý cítil príjemne. Ak by som to mal jednou vetou zhrnúť, vyznie to možno humorne, ale snažíme sa udržať si vyššiu úroveň, ako skutočná národná rada.

Aké zručnosti okrem schopnosti argumentovať či viesť dialóg si z takejto akcie odnesie účastníčka alebo účastník?

Ja osobne si myslím, že najdôležitejšia schopnosť je práve viesť konštruktívny dialóg a hľadať kompromisy. Navyše prehlbujeme tie medziľudské vzťahy aj mimo rokovaní. Ak niektorá konferencia trvá viacero dní, vždy sa snažíme pripraviť aj nejaké neformálne posedenie večer pri drinku či večeri, aby sme sa spoznali aj ako ľudia. Vďaka tomu sa nám darí tvoriť silnú komunitu.

Na výmenu kontaktov a nadobudnutie nových kamarátstiev je to teda perfektná príležitosť. Považujete to za primárny benefit, ktorý vám tento projekt dal?

Určite áno. Avšak, takisto ma môj projekt naučil organizovať veľké podujatia a skupinu ľudí, rozdeľovať úlohy, aktívne počúvať a rozvinul som si aj rétorické schopnosti.

Najdôležitejšia vec, ktorú ma tento projekt naučil, je nevzdávať sa a vždy nájsť nejakú cestičku, ako sa dostať do cieľa.

Ako podľa vás vyzerá ideálny účastník modelového parlamentu? Aké by mal mať vlastnosti?

V prvom rade by to mal byť niekto, kto chce zažiť niečo nové. Je ťažké definovať ideálneho člena, lebo, samozrejme, mal by to byť aj človek schopný argumentácie, ale to všetko sa dá na našich stretnutiach rýchlo naučiť.

Aký máte názor na to, že čoraz viac mladých ľudí sa distancuje od verejného diania?

Ja tomu v zásade absolútne rozumiem. Osobne som sa tiež za posledné tri roky, mimo tohto projektu, maximálne distancoval od politiky. Takže úplne rozumiem tej frustrácii, ktorá je v dnešnej dobe aj medzi mladými ľuďmi. A žiaľ rozumiem aj tomu vyústeniu, že sa stanú apolitickí. Nesmieme však zabúdať na to, že práve dnešná mládež bude o 10 – 15 rokov

NÁRODNÁ RADA BY MALA BYŤ V PRVOM RADE MIESTOM, KDE SA STRETÁVA VEREJNÝ ZÁUJEM S ODBORNOSŤOU.

v najaktívnejšom produktívnom veku, a práve my budeme tí, čo budú rozhodovať o stave tejto krajiny. Ja osobne by som teda politiku ani záujem o štát do koša úplne nezhadzoval, hoci všetci vieme, že situácia v našej krajine vôbec nie je ideálna. Sám s ňou nie som stotožnený.

Na záver ma zaujíma, či si myslíte, že o 10 až 20 rokov môžu dnešní mladí ľudia zmeniť politickú kultúru na Slovensku.

Veľmi dúfam, že áno. Som však zástanca názoru, že do funkcie treba dozrieť. Vidím veľa mladých ľudí, čo sa chcú stoj čo stoj, aj za cenu straty vlastnej integrity, dostať do strany či nejakej politickej funkcie, a to nie je dobré. Môj názor je, že mladý človek by mal najprv načerpať nejaké skúsenosti. Verím tomu, že na Slovensku vyrastá generácia, ktorá politickému daniu našej krajiny len prospeje.

UNIVERZITA V SIETI

Comenius.University

school/comeniusuniversity

Comenius.University

Články z Našej univerzity nájdete aj na: uniba.sk/spravodajsky-portal/nasa-univerzita

NIE STE V TOM SAMI. AKO RIEŠIŤ NEVHODNÉ SPRÁVANIE A KAM SA OBRÁTIŤ NA UK

Akademické prostredie stojí na vzájomnom rešpekte a dôvere. Napriek tomu sa aj na univerzitách môžu vyskytnúť situácie, v ktorých človek zažije nevhodné správanie, prekročenie hraníc alebo neistotu, ako ďalej postupovať. Dôležité preto je, aby každý vedel, aké možnosti má pri riešení podobných situácií, na koho sa môže obrátiť a aký je rozdiel medzi podnetom, sťažnosťou či podaním, adresovanými orgánom univerzity. Prinášame preto prehľad možností, ktoré majú študenti a študentky Univerzity Komenského k dispozícii, ak zažijú alebovidia správanie, ktoré je v rozpore s princípmi bezpečného a rešpektujúceho akademického prostredia.

Rozprávali sme sa s dôvernými osobami UK Tamarou Čipkovou, Andreou Fábikovou a Magdalénou Musilovou, Biankou Tkáčovou z Útvary vnútornej kontroly UK a aj s členkou etickej komisie Fakulty sociálnych a ekonomických vied UK (FSEV UK) a členkou Etickej rady UK Katarínou Staroňovou.

V ČLÁNKU SA DOČÍTATE:

- kedy kontaktovať dôvernú osobu UK,
- ako správne podať sťažnosť na univerzite,
- ako funguje etická komisia pri riešení podnetov,
- aké sú možnosti ochrany oznamovateľov,
- na koho sa obrátiť v rôznych situáciách.

Na fotografii sú sfotografované dôverné osoby UK

Prvým krokom môže byť dôverná konzultácia

Ak sa človek stretne so situáciou, pri ktorej má pocit, že boli prekročené hranice, nemusí hneď vedieť, aký postup zvoliť. Práve preto môžu dôverné osoby UK slúžiť ako prvá inštancia, na ktorú sa možno obrátiť. Ich úlohou nie je rozhodovať o tom, či došlo k porušeniu pravidiel, ale pomôcť oznamujúcej osobe zorientovať sa v situácii, vypočuť ju a vysvetliť jej dostupné možnosti ďalšieho postupu.

Ako prebieha proces komunikácie s dôvernou osobou?

Prvým krokom je spravidla e-mail jednej z dôverných osôb. Oznamujúca osoba v ňom nemusí opisovať, čo sa stalo, ani uvádzať žiadne citlivé podrobnosti. Dôverná osoba odpovie do troch pracovných dní a navrhne osobné alebo online stretnutie. Na stretnutí oznamujúcu osobu citlivo vypočujeme, pomôžeme jej pomenovať situáciu a vysvetlíme jej možnosti ďalšieho postupu. Ten môže zahŕňať iba dôvernú konzultáciu, ale aj neformálne alebo formálne nahliásenie situácie. Rozhodnutie o tom, ako sa bude ďalej postupovať, zostáva zásadne na osobe, ktorá sa na nás obrátila. Na stretnutí môže oznamujúcu osobu sprevádzať aj iná osoba, ktorej dôveruje, napríklad spolužiak, spolužiačka či člen rodiny. Ak sa rozhodne podať oznámenie, pomôžeme jej s jeho formulovaním a môžeme ju sprevádzať alebo zastupovať pred príslušnými orgánmi fakulty či univerzity, takže oznamujúci sa nemusí osobne zúčastniť zasadnutia týchto orgánov. Samy však prípady nevyšetrujeme.

Môžete uviesť príklady úspešne doriešených podnetov?

Vzhľadom na povinnosť mlčanlivosti a potrebu chrániť dôvernosť našej činnosti nemôžeme opisovať konkrétne prípady spôsobom, ktorý by mohol viesť k ich identifikácii.

Riešenia, ku ktorým sme počas našej činnosti dospeli, mali rôznu podobu. Od samotnej dôvernej konzultácie cez neformálne riešenie, ktoré viedlo k zastaveniu obťažujúceho správania, až po formálne oznámenia adresované vedeniu fakulty alebo etickej rade, ktoré mali konkrétne disciplinárne alebo pracovnoprávne dôsledky. Naším cieľom je prispieť k tomu, aby takéto obťažujúce správanie prestalo, neopakovalo sa v budúcnosti a aby sa oznamovateľ alebo oznamovateľka na univerzite opäť cítili bezpečne a rešpektovane. Spolupracujeme aj s Psychologickou poradňou UK a jej služby oznamujúcim osobám v prípade záujmu sprostredkujeme.

Pri akých podnetoch sa môžu študenti a študentky na vás obrátiť?

Študenti a študentky, ale aj zamestnanci a zamestnankyne sa na nás môžu obrátiť pri akejkol'vek skúsenosti, o ktorej sa domnievajú, že by mohla predstavovať obťažovanie, alebo ktorá v nich vyvolala nepríjemný pocit, neistotu či pocit prekročenia osobných hraníc. Obrátiť sa na nás možno nielen vtedy, keď k správaniu došlo priamo v priestoroch univerzity, ale kedykoľvek, keď sa takéhoto správania dopustila osoba, ktorá pôsobí na univerzite, či už v rámci študentstva, alebo zamestnanectva. Kontaktovať nás môže

nielen osoba, ktorá správanie zažila, ale aj akákoľvek osoba, ktorá má o takomto konaní vedomosť.

Oznamujúca osoba nemusí priamo pôsobiť na univerzite.

V tejto súvislosti by sme chceli dať do pozornosti aktuálne rozšírenie dôverných osôb pôsobiach v rámci univerzity o doktorku Magdalénu Musilovú, ktorá sa vo svojej odbornej aj vedeckej činnosti dlhodobo venuje nielen téme sexuálneho obťažovania, ale aj vytváraniu bezpečnejšieho prostredia vo všeobecnosti.

Môžu sa na dôvernú osobu obrátiť aj osoby, ktoré si ešte nie sú isté, či chcú podať oficiálny podnet?

Samozrejme. Obrátiť sa na dôvernú osobu neznamená automaticky podať oficiálne oznámenie ani začať formálny proces. Študujúce či zamestnané osoby môžu prísť iba na dôvernú a nezáväznú konzultáciu, opísať svoju skúsenosť, položiť otázky a získať informácie o možnostiach, ktoré majú k dispozícii. Nemusia mať ešte jasno v tom, či to, čo zažili, možno označiť za obťažovanie, ani v tom, aký výsledok by chceli dosiahnuť. Našou úlohou nie je človeka presviedčať, aby podal oznámenie. Snažíme sa mu vytvoriť bezpečný priestor, poskytnúť potrebné informácie a podporiť ho v rozhodnutí, ktoré je preňho prijateľné. Konzultácia je dôverná a k ďalšiemu postupu ho nezáväzuje. Identitu osoby, ktorá sa na nás obráti, chránime a bez jej súhlasu ju neposkytujeme tretím osobám. Ak si ďalší formálny postup vyžaduje uvedenie jej totožnosti, vždy ju na to vopred upozorníme a ďalší postup zvolíme len po dohode s ňou.

Čo by ste odkázali študentom a študentkám alebo zamestnancom a zamestnankyniam váhajúcim, či svoju skúsenosť vôbec nahlásiť?

Chceli by sme im povedať, že nemusia mať svoju skúsenosť presne pomenovanú, právne vyhodnotenú ani podloženú všetkými podpornými materiálmi už vo chvíli, keď sa na nás obrátia. Niekedy je prvým a veľmi dôležitým krokom už len možnosť povedať o tom niekomu, kto ich vypočuje bez zľahčovania, hodnotenia alebo nátlaku. Rozumieme tomu, že rozhodovanie môžu sprevádzať pochybnosti či obavy alebo že môže trvať dlhšiu dobu, kým sa človek rozhodne, ako ďalej postupovať. Preto nikoho nenútime do postupu, na ktorý sa necíti. Ozvať sa dôvernej osobe ešte neznamená, že musí dôjsť k ďalšiemu postupu. Znamená to predovšetkým, že človek na svoju skúsenosť nemusí zostať sám a môže sa dôverne a v bezpečnom

prostredí poradiť o tom, čo by mu mohlo pomôcť. Za to, že niekto prekročil jeho hranice, nenesie zodpovednosť. Ak dôverná konzultácia nestačí alebo sa študent či zamestnanec rozhodne podať oficiálnu sťažnosť, ďalší postup vysvetľuje Bianka Tkáčová z Útvaru vnútornej kontroly UK.

Akú formu by mala mať sťažnosť, aby ste sa ňou zaoberali?

Vybavovanie sťažností na Univerzite Komenského v Bratislave upravuje vnútorný predpis č. 23/2022 – Smernica rektora UK o vybavovaní sťažností na Univerzite Komenského v Bratislave. Smernica vychádza zo zákona č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach v znení neskorších predpisov.

Ak človek potrebuje riešiť konkrétny problém formálnou cestou, môže podať sťažnosť. Tá však musí spĺňať zákonom stanovené náležitosti. Sťažnosť je podanie fyzickej alebo právnickej osoby, ktorým sa domáha ochrany svojich práv alebo právom chránených záujmov, o ktorých sa domnieva, že boli porušené činnosťou alebo nečinnosťou UK. Zároveň musí poukazovať na konkrétny nedostatok – napríklad na porušenie právnych predpisov alebo postupov, ktorých odstránenie patrí do pôsobnosti univerzity.

Univerzita Komenského ako verejno-právna a samosprávna inštitúcia je povinná každú sťažnosť prijať a zaevidovať v centrálnej evidencii sťažností. Platí to aj pre jednotlivé súčasti univerzity vrátane fakúlt. Dôležitým pravidlom je, že sťažnosť nesmie prešetrovať osoba alebo pracovisko, voči ktorým smeruje. Podľa charakteru podnetu ju preto môže riešiť príslušná fakulta alebo Rektorát UK. Aby mohla byť sťažnosť riadne vybavená, musí obsahovať základné náležitosti – najmä meno, priezvisko a adresu pobytu sťažovateľa. Pri písomnej sťažnosti je potrebný vlastnoručný podpis, pri elektronickom podaní zase autorizácia podľa osobitného predpisu. Nestačí teda, ak študent odošle podnet zo svojho univerzitného e-mailu. UK potrebuje buď riadne podpísanú písomnú sťažnosť so všetkými náležitosťami, alebo elektronické podanie opatrené kvalifikovaným elektronickým podpisom.

Aké sťažnosti ste riešili v poslednom období?

V uplynulom období sme riešili podnety na preskúmanie administratívnych pochybení útvarov fakúlt či žiadosti o preskúmanie konania týkajúceho sa kariérneho rastu na fakultách.

Zaoberáte sa aj anonymnými podnetmi? Ak nie, ako dokážete ochrániť sťažovateľa?

Ako je vyššie uvedené, zákon o sťažnostiach vyžaduje, aby bol sťažovateľ identifikovaný, t. j. anonymná sťažnosť sa v zmysle zákona o sťažnostiach odkladá. Sťažovateľ však má možnosť požiadať o utajenie svojej totožnosti, a v takom prípade pri prešetrovaní sťažnosti sa ďalej neuvádza totožnosť sťažovateľa. Súčasne však musí byť možné prešetrenie sťažnosti aj bez uvedenia totožnosti sťažovateľa. Ak to nie je možné, upovedomíme o tom sťažovateľa a v prešetrení sťažnosti budeme môcť pokračovať len vtedy, ak udelí súhlas s uvedením potrebného údaja o svojej osobe, inak podľa zákona o sťažnostiach sťažnosť musíme odložiť. Doplňame, že pri vybavovaní sťažnosti študenta UK rektor alebo prorektor rozhodne o jednom zástupcovi študentskej časti AS UK, ktorý býva poverený a zúčastňuje sa na prešetrovaní sťažnosti, čo tiež posilňuje ochranu študentov ako sťažovateľov.

Aké chyby robia študenti pri podávaní sťažností najčastejšie?

Ako problém vnímame, že študenti v aktuálnom čase nevyužívajú na riešenie problémov všetky dostupné prostriedky, ktoré im poskytuje fakulta v rámci akademickej samosprávy, prípadne ak si zamieňajú uplatňovanie riadnych opravných prostriedkov voči rozhodnutiam za podanie sťažnosti.

Ako sme uvádzali, sťažnosť má zákonom stanovené formálne, ale aj obsahové náležitosti, ktoré musia byť dodržané. Z obsahu sťažnosti musí byť hlavne zrejmé, proti komu smeruje a na aké nedostatky poukazuje a súčasne čoho sa sťažovateľ domáha. Problémom je aj to, ak je sťažnosť všeobecná, stručná. Sťažovateľom môže zdať dostatočná, pretože poznajú situáciu, ktorú namietajú, avšak z pohľadu nezúčastnenej osoby je problémom ustáliť konkrétne namietané – čo, kedy, ako, kým, prečo sa stalo a súčasne čoho sa sťažovateľ domáha.

Ako dlho zvyčajne trvá vybavenie sťažnosti od jej podania po rozhodnutie?

Zákonná lehota na vybavenie sťažnosti je 60 pracovných dní. Dĺžka vybavovania sťažnosti je vždy závislá od podmienok získavania podkladov k prešetreniu sťažnosti, či už z fakúlt alebo z iných zdrojov. V jednoduchších prípadoch vieme vybaviť sťažnosť približne do jedného kalendárneho mesiaca; v zložitejších prípadoch dodržiujeme vybavovanie sťažnosti v zákonom stanovenej lehote.

Keď sa podnet dostane k etickej komisii

Osobitnú úlohu pri riešení podnetov zohrávajú aj etické komisie, ktoré posudzujú, či mohlo dôjsť k porušeniu etických princípov akademického prostredia. Takáto komisia existuje na každej z 13 fakúlt UK samostatne, pričom existuje aj spoločná etická komisia pre celú univerzitu. O tom, ako podnety posudzujú a aké možnosti majú študenti pri ich podávaní, sme sa rozprávali s členkou Etickej komisie FSEV UK a Etickej rady UK Katarínou Staroňovou.

Čo by mal mať študent na pamäti, ak chce podať podnet?

Dôležité je čo najpresnejšie opísať, čo sa stalo, aby etická komisia mohla posúdiť ďalší postup. Študent nemusí riešiť, ako svoj podnet formálne označiť alebo právne pomenovať – podstatné sú konkrétne okolnosti, fakty a prípadné dôkazy, o ktoré sa komisia môže pri svojom rozhodovaní oprieť.

Ako dokážete ochrániť študenta, ak sa bojí, že sa mu prednášajúci pomstí?

Pri riešení podnetov sa prihliada aj na ochranu študenta. Etická komisia môže požiadať, aby študent nebol počas riešenia podnetu skúšaný osobou, voči ktorej podnet smeruje. Zároveň pracuje len s anonymizovanými dokumentmi a osobné údaje, ktoré by mohli viesť k identifikácii oznamujúcej osoby, sú odstránené.

Čo býva najčastejším dôvodom, prečo študenti napokon podnet nepodajú?

Dôvodov môže byť viacero – od obáv z možných následkov až po nedostatok informácií o tom, kam sa obrátiť a aké možnosti majú k dispozícii. Aj preto je dôležité, aby študenti vedeli, že sa môžu obrátiť na rôzne pracoviská univerzity – napríklad etickú komisiu, disciplinárnu komisiu či ďalšie poradné a kontrolné orgány.

UK MÁ SVOJHO MASKOTA: PREČO PRÁVE RYS?

Na júrovej slávnosti v Botanickej záhrade Univerzity Komenského sa verejnosti po prvýkrát predstavil nový univerzitný maskot – rys. Výber tohto zvierťa nebol náhodný. Predchádzal mu proces, do ktorého sa zapojili členovia akademickej obce.

Pri hľadaní ideálneho maskota zohral významnú úlohu dekan PriF UK Peter Fedor, ktorý pripravil metodiku hodnotenia jednotlivých kandidátov. Posudzovali sa kritériá ako všeobecná známosť druhu, jeho pôvodnosť a spätosť so slovenskou prírodou, miera ohrozenosti, originalita či vnímanie verejnosťou. Následne vznikol zoznam nominovaných živočíchov, z ktorého vyberala akademická obec hlasovaním. Výber rysa vzišiel z participatívneho procesu, do ktorého sa mohli zapojiť členovia univerzitnej komunity.

Rys patrí medzi najvzácnejšie a najcharakteristickejšie šelmy slovenskej prírody. Vystihujú ho vlastnosti ako pozornosť, bystrosť, samostatnosť a schopnosť vidieť súvislosti tam, kde ich iní prehliadajú. Práve zrak je jedným z najvýraznejších symbolov rysa. UK je miestom, kde sa učíme pozeráť na svet pozornejšie, kriticky skúmať informácie a hľadať nové poznatky. V tomto zmysle sa rys stáva prirodzeným stesnením akademickej zvedavosti. Rys zároveň predstavuje nezávislé myslenie. Pohybuje sa vlastnou cestou, dokáže

sa prispôbiť meniacim sa podmienkam a pri rozhodovaní sa spolieha na vlastné schopnosti. Aj univerzitné vzdelávanie vedie študentky a študentov k tomu, aby si vytvárali vlastné názory, nebáli sa klásť otázky a hľadali originálne riešenia. UK je domovom širokého spektra vedných odborov. Rys preto predstavuje spoločný symbol celej univerzitnej komunity. Nový maskot tak pripomína hodnoty, na ktorých univerzita stojí už viac než sto rokov – zvedavosť, poznanie, kritické myslenie a neustálu snahu objavovať nové horizonty.

PREDSTAVUJEME PRACOVISKO: PSYCHOLOGICKÁ PORADŇA UK RASTIE SPOLU S POTREBAMI ŠTUDENTOV

Na Univerzite Komenského (UK) vznikla pred takmer 60 rokmi prvá vysokoškolská poradňa v Československu. Kým kedysi bolo vyhľadanie psychologickej pomoci sprevádzané výraznou stigмой, dnes poradňa čelí opačnej výzve – rastúcemu záujmu študentov a potrebe rozširovať svoje kapacity aj formy podpory.

Psychologická poradňa UK vznikla v roku 1968. Jej založenie súviselo so spoločenským uvoľnením, ktoré v tom období umožnilo vznik nových iniciatív aj v akademickom prostredí. Kolegovia z Psychologického ústavu UK, ktorí sa dovtedy venovali predovšetkým vedecko-výskumnej činnosti, sa rozhodli reagovať na potrebu psychologickéj podpory pre vysokoškolákov.

Začiatky však boli skromné. V poradni sa odborníci striedali a každý deň sa jej venoval niekto iný popri svojich ďalších pracovných povinnostiach. Pracovali pritom bez nároku na odmenu.

„Boli to ľudia, ktorí vnímali potrebu venovať sa duševnému zdraviu a využili svoj záujem a nadšenie,” približuje vedúca poradne, doktorka Katarína Ludrovská, ktorá sama v poradni v minulosti pôsobila ešte ako študentka.

V šesťdesiatych rokoch však bola psychologická pomoc vysokoškolákom výrazne menej samozrejímavá než dnes. O duševnom zdraví sa verejne hovorilo podstatne menej a vyhľadanie odborníka bývalo často sprevádzané stigmu. Poradňa preto spočiatku fungovala s menším počtom klientov.

Po roku 1989 bol Psychologický ústav UK zrušený. Napriek tomu sa poradňu podarilo zachovať. K výraznejšiemu rozvoju však došlo až neskôr, najmä po vypuknutí pandémie COVID-19.

Paradoxne, obdobie, ktoré psychologickú poradňu výrazne zaťažilo, sa zároveň stalo impulzom na jej ďalšie posilnenie. Do roku 2021 tvorili tím iba dve odborníčky, ku ktorým sa postupne pridalo niekoľko kolegov a kolegyň na polovičný úväzok.

Dnes je však situácia iná. Vďaka novému projektu *Podpora poradenstva a zlepšovania duševného zdravia študentov*, ktorý umožnil počnúc rokom 2025 financovanie viacerých pracovných miest z európskych zdrojov, sa tím výrazne rozšíril a poradňa môže postupne rozširovať aj svoje služby.

POMOC SA NEMUSÍ ZAČÍNAŤ OSOBNÝM STRETNUTÍM

Jednou zo služieb Psychologickej poradne UK je aj dištančné psychologické poradenstvo, ktoré umožňuje vyhľadať pomoc aj bez osobnej návštevy. Jeho význam výrazne vzrástol najmä počas pandémie. Komunikácia môže prebiehať v slovenčine aj angličtine, čo je dôležité najmä pre zahraničných študentov. Výhodou dištančnej formy však môže byť aj dostupnosť pre ľudí, ktorí sa z rôznych dôvodov nemôžu dostať osobne alebo na osobné stretnutie ešte nie sú pripravení. Väčšina klientov poradne však stále využíva najmä individuálne poradenstvo osobnou formou. *„Niekedy slúži aj informačne. Klienti sa prostredníctvom e-mailu informujú o našich*

POČAS COVIDU SME ZAZNAMENALI AŽ 600-PERCENTNÝ NÁRAST ZÁUJMU.

službách a o tom, či sú pre nich dostupné. Ak im to vyhovuje, môžu následne prísť aj na individuálne poradenstvo,” vysvetľuje členka tímu Veronika Havranová.

E-mail môže byť pre niekoho prvým krokom k vyhľadaniu pomoci. Klient si môže premyslieť, čo chce napísať, a zároveň má určitú mieru anonymity. E-mailové poradenstvo tak môže znižovať bariéru, ktorá niektorým ľuďom bráni vyhľadať pomoc osobne.

Poradňa zároveň ponúka individuálne, skupinové, ale aj párové poradenstvo. Najväčšiu časť klientov stále tvoria ľudia, ktorí prichádzajú na individuálne poradenstvo.

MENEJ ČAKANIA, VIAC DOSTUPNOSTI

Rastúci záujem o psychologické služby priniesol aj praktickú otázku: ako zabezpečiť, aby sa pomoc dostala ku klientovi v čase, keď ju potrebuje?

V období od roku 2021 do roku 2023 bola (najmä v zimných mesiacoch) čakacia doba na sedenie približne osem týždňov. Najväčší nápor prichádzal v septembri a januári. Poradňa preto začala postupne meniť spôsob práce.

Jedným z riešení sa stala takzvaná single-session therapy, teda jednorazová konzultácia. Ak klient potreboval pomoc, ale na pravidelné stretnutia by musel čakať, mohol absolvovať jedno stretnutie zamerané na aktuálnu situáciu.

„Často to klientovi pomohlo zvládnuť obdobie čakania na ďalšiu starostlivosť,” vysvetľuje vedúca poradne.

Poradňa zároveň na jeseň 2022 zaviedla rezervačný systém, vďaka ktorému si klient môže vybrať konkrétny termín a vopred vie, kedy sa na stretnutie dostane. Digitalizácia rezervácie patrí medzi zmeny, ktoré majú celý proces zjednodušiť a prehľadniť. K dispozícii sú taktiež konzultačné hodiny pre ľudí, ktorí potrebujú kontakt s odborníkom urgentnejšie. Informácie o možnostiach pomoci a kontaktoch sú dostupné na webovej stránke poradne.

ČO TRÁPI VYSOKOŠKOLÁKOV?

Témy, ktoré si študenti a študentky prinášajú do poradne, sú rôznorodé. Medzi najčastejšie patria vzťahové problémy, adaptačné ťažkosti, tlak na výkon či osamelosť. Častou témou sú aj hranice vo vzťahoch a otázky súvisiace so sebahodnotou.

„Osamelosť je určite jednou z tém. K ďalším častým témam patria vzťahové problémy, či už partnerské, priateľské, alebo rodinné,” hovorí Jakub Rajčáni.

Študenti často prichádzajú v období životnej zmeny. Môže ísť o nástup na vysokú školu, zmenu školy alebo fakulty, prípadne inú situáciu, ktorá si vyžaduje adaptáciu na nové prostredie. S tým môže súvisieť aj pocit osamelosti či neistoty. Výraznou témou je podľa odborníkov aj výkonový tlak. Ten sa môže prejavovať najmä pri náročných študijných odboroch, kde študenti pociťujú vysoké nároky na vlastné výsledky.

Vysokoškolské obdobie je zároveň dôležitou etapou pri formovaní identity. Študenti si vytvárajú predstavu o sebe, svojich schopnostiach a budúcnosti. V poradni sa preto objavujú aj otázky týkajúce sa sebaobrazu, sebahodnoty, sebaúcty či sebavedomia.

„Niektorí klienti jednoducho prídu a povedia: „Chcem si zvýšiť sebavedomie, chcem byť sebavedomejší,” uvádza vedúca poradne Katarína Ludrovská. Časté sú tiež úzkostné a depresívne symptómy. Nemusia pritom znamenať klinicky diagnostikované ochorenie. Môžu súvisieť so vzťahmi, rodinnou situáciou, partnerským životom, zmenou prostredia alebo ďalšími okolnosťami, ktoré študent v danom období prežíva.

KEĎ SI KLIENTI PRINÁŠAJÚ VLASTNÝ „VÝSKUM“

Súčasná generácia vysokoškolákov má zároveň ľahký prístup k množstvu informácií. Študenti a študentky si pred návštevou psychologickéj poradne často vyhľadávajú informácie o psychologických témach, terapeutických prístupoch či konkrétnych pojmoch.

„Sú to mladí ľudia na vysokých školách, ktorí bývajú pomerne sčítaní. Stáva sa mi, že prinesú psychologické pojmy alebo literatúru, ktoré sú nové dokonca aj pre mňa,” hovorí docent Jakub Rajčáni.

Podľa neho však takéto informácie nemusia byť prekážkou. Naopak, môžu pomôcť. Klient môže mať základnú predstavu o tom, čo ho zaujíma alebo s čím chce pracovať, a odborník následne môže jeho predstavy zasadiť do širšieho kontextu.

PYRAMÍDA PODPORY

Jedným zo smerov, ktorým sa poradňa rozvíja, je postupné budovanie viacerých úrovní podpory. Inšpiráciou je model pyramídy, ktorý umožňuje ponúknuť rôzne formy pomoci podľa potrieb konkrétneho človeka.

Na najnižšej úrovni sú materiály dostupné na webovej stránke poradne. Sú určené aj ľuďom, ktorí chcú pracovať na sebaapoznaní a sebarozvoji samostatne. Nasleduje dištančné poradenstvo, ktoré je dostupnejšie a menej bariérové. Ďalšou úrovňou sú skupinové aktivity a nad nimi individuálne poradenstvo. Dôležitou súčasťou systému je aj rovesnícka podpora BUDDY. Jej cieľom je vytvoriť sieť študentov, ktorí dokážu byť prvým bodom podpory pre svojich spolužiakov. Pilotný program funguje už druhý rok na Lekárskej fakulte UK. Od septembra sa má rozšíriť aj na Filozofickú fakultu UK a postupne by sa mali zapájať ďalšie fakulty.

„Naším cieľom je vytvoriť väčšiu sieť podpory nielen v rámci poradne, ale aj priamo na fakultách. Študenti by tak mohli do určitej miery pomáhať jeden druhému,“ približuje členka tímu Svetlana Rosinová. Poradňa chce zároveň rozšíriť podporu pre študentov so špecifickými potrebami, napríklad pre telesne znevýhodnených alebo neurodivergentných študentov. Tím poradne už dlhší čas realizuje aj skupinové aktivity, ich frekvencia však vždy závisela od kapacity odborného tímu. Po rozšírení odborného tímu chce poradňa ponúkať tieto aktivity pravidelnejšie.

Jedna z doterajších skupín bola zameraná na relaxáciu a zúčastňovali sa na nej študenti aj zamestnanci. Do budúcnosti sa pripravujú ďalšie formáty – od praktických tém a psychohygieny až po adaptačné skupiny pre prvákov. V pláne je aj spolupráca s Centrom medzinárodných vzťahov. Jej výsledkom by mohli byť skupiny pre zahraničných študentov alebo aktivity prepájajúce zahraničných a slovenských študentov a študentky. Poradňa plánuje spustiť otvorenú skupinu v anglickom jazyku v akademickom roku 2026/2027. Dôležité pritom nie je iba to, o čom sa bude hovoriť, ale aj spôsob, akým bude skupina fungovať. Odborníci chcú, aby boli aktivity pre študentov bezpečné, prirodzené a dostupné.

„NAJŤAŽŠIE JE ČASTO UROBIŤ PRVÝ KROK A OZVAŤ SA. POTOM UŽ NA TO NEMUSÍTE BYŤ SAMI – SME V TOM SPOLU,“ ODKAZUJE TÍM PSYCHOLOGICKEJ PORADNE UK.

PSYCHOLÓGOVIA POTREBUJÚ PODPORU TIEŽ

Psychologická poradňa nie je iba miestom, kde odborníci poskytujú podporu študentom a zamestnancom. Potrebujú ju aj samotní členovia tímu. Ešte donedávna si odborníci prípady konzultovali predovšetkým prostredníctvom intervízie v rámci tímu – stretli sa ako tím a spoločne hľadali vhodné postupy. Vďaka novému projektu majú dnes k dispozícii aj systematickejšiu supervíziu a vzdelávanie.

„Psychologická supervízia nie je o tom, že poradca alebo poradkyňa dostane informácie či návod, ako má pracovať, alebo že je zameraná iba na klienta,“ vysvetľuje Jakub Rajčáni. *„Je aj o tom, že skúsenejší odborník alebo tím pomáha riešiť aj vlastné emocionálne ťažkosti, ktoré poradca/poradkyňa môže prežívať v súvislosti so svojou prácou s klientami.“* Členovia tímu majú možnosť skupinovej aj individuálnej supervízie. Súčasťou rozvoja tímu boli aj workshopy zamerané na jeho fungovanie a na špecifiká krátkodobých poradenských stratégií. Jednou z tém bolo napríklad vytváranie dohody s klientom – teda jasné pomenovanie toho, na čom budú počas obmedzeného počtu stretnutí pracovať. Podpora tímu má tak význam nielen pre samotných odborníkov, ale nepriamo aj pre kvalitu služieb, ktoré poradňa poskytuje.

PRACOVISKO PRE BUDÚCICH PSYCHOLÓGOV

Psychologická poradňa UK je zároveň výcvikovým pracoviskom. Spolupracuje s Katedrou psychológie Filozofickej

fakulty UK a študenti psychológie v nej absolvujú odbornú prax.

Počas stanoveného počtu hodín sa zoznamujú s prácou v poradenskom prostredí a môžu sa zapojiť napríklad aj do dištančného psychologického poradenstva. Poradňa tak nie je iba miestom poskytovania služieb, ale aj priestorom, v ktorom získavajú skúsenosti budúci odborníci.

Ďalšou oblasťou je kariérové poradenstvo. Študenti, študentky, ale aj ďalší záujemcovia môžu pracovať so sebahodnotiacimi testami, ktoré im pomáhajú lepšie spoznať vlastné schopnosti, záujmy či preferencie a premýšľať o ďalšom smerovaní. Odborník alebo odborníčka následne výsledky s klientom konzultuje a pomáha mu interpretovať ich v kontexte jeho ďalšieho smerovania. Služba sa stretáva so záujmom aj mimo univerzity. Poradňa ju prezentuje na veľtrhoch a roadshow, kde býva o testovanie veľký záujem.

PORADŇA, KTORÁ CHCE BYŤ ŠTUDENTOM BLIŽŠIE

Rozvoj Psychologickej poradne UK dnes nespočíva iba v rozširovaní počtu odborníkov. Ide aj o hľadanie spôsobov, ako psychologickú pomoc sprístupniť čo najväčšiemu počtu ľudí a ponúknuť im formu podpory, ktorá zodpovedá ich potrebám. Dôležitou súčasťou ďalšieho smerovania je podľa slov vedúcej poradne aj práca so zamestnancami univerzity. Tí sa na poradňu obracajú v súvislosti s náročnými situáciami pri kontakte so študentmi, preto tím poradne pripravuje aj vzdelávanie zamerané na komunikáciu a zvládanie náročných situácií. Za takmer šesť desaťročí sa Psychologická poradňa UK z malej iniciatívy niekoľkých dobrovoľníkov stala súčasťou systému podpory univerzitnej komunity. Jej ďalší rozvoj pritom smeruje k tomu, aby pomoc nebola dostupná iba vtedy, keď študent zaklope na dvere poradne. Cieľom je preto postupne sprístupňovať pomoc v rôznych podobách – na fakultách, v skupinách, online či prostredníctvom samotných študentov. Ak študent či študentka cíti, že potrebuje pomoc, nemali by s oslovením poradne váhať. Na jej webovej stránke nájdu všetky potrebné informácie o možnostiach psychologického poradenstva, konzultáciách aj spôsobe objednania. *„Najťažšie je často urobiť prvý krok a ozvať sa. Potom už na to nemusíte byť sami – sme v tom spolu,“* odkazuje tím Psychologickej poradne UK.

UNIVERZITNÝ UNIKÁT

Budova Vedeckého parku UK reprezentuje špecializovanú výskumno-vývojovú základňu Univerzity Komenského s jedinečnou infraštruktúrou a celospoločenským významom. Stavba s profesionálne zvládnutými stavebnými a architektonickými detailmi bola odovzdaná do užívania v auguste 2015 a odvtedy koncentruje inovatívny výskum v oblastiach biomedicíny, biotechnológií, genomiky a metabolomiky (moderný vedný odbor, ktorý skúma všetky malé molekuly a metabolity v bunkách, tkanivách alebo biologických tekutinách, ako sú krv či moč) a aktívne prepája tieto oblasti s privátnym sektorom.

CELOŽIVOTNÉ VZDELÁVANIE JE NAJLEPŠIA INVESTÍCIA

Autorka: Eva Kopecká
Foto: Archív Andrey Podešvovej

Andrea Podešvová prešla počas života rôznymi oblasťami od chémie a hotelierstva cez manažment a právo až po koordináciu sociálneho podniku a manažment zdravotného znevýhodnenia. Napriek úspešnej kariére v Taliansku sa po štyridsiatke rozhodla pre návrat na slovenskú akademickú pôdu. Ako externá študentka Evanjelickej bohosloveckej fakulty UK (EBF UK) dnes dokazuje, že zrelý vek a životný príbeh rozdelený medzi dvoma krajinami sú pri štúdiu pomáhajúcich profesií obrovskou devízou.

Už štvrtstoročie žije v Lombardii, kde sa venuje pomoci obetiam domáceho násillia a integrácii znevýhodnených ľudí na trh práce. Andrea Podešvová tak pozná Taliansko cez úplne inú optiku než bežní turisti. Hoci jej domovom zostáva severotaliansky región s typickým stredoeurópskym dôrazom na disciplínu, profesionálny obzor si v súčasnosti rozširuje aj na Slovensku ako externá študentka Univerzity Komenského v Bratislave. Do vysokoškolských lavíc EBF UK zasadla vo veku 46 rokov. Pre niekoho nepredstaviteľný krok, pre Andreu logické vyústenie jej doterajšej životnej cesty. „Mám za sebou už kus odžitého života. Som emigrantka, samoživiteľka, osoba s trvalou invaliditou. Keď sa k štúdiu prihlásite s takýmto balíčkom, s týmto ruksakom plným skúseností, vaše hodnoty sú nastavené úplne inak. Už to nie je len o osobnej ambícii, ale o vnútornej motivácii niečo spoločnosti vrátiť,“ vysvetľuje Andrea. Návrat k akademickým povinnostiam v zrelom veku nevníma ako hendikep, práve naopak. Mladí študenti majú podľa nej skvelé teoretické vedomosti, no chýba im prepojenie s realitou, ktoré prichádza až s rokmi praxe. „V pomáhajúcich profesiách je obrovskou výhodou, ak máte veci odžité a navnímané z reality. Moja diplomová práca, do ktorej môžem vložiť dvadsať rokov praxe a doplniť ju o teoretické aspekty, bude mať predsa len inú váhu, než keby som bola 25-ročnou teoretičkou. My starší už nemáme tie zábrany, dokážeme veci pomenovať nahlas, ale s rešpektom a konštruktívne.“

MOZAIKA VZDELANIA PRE HOLISTICKÝ PRÍSTUP

Andrea Podešvová nie je v akademickom svete nováčikom. Jej cesta k pomáhajúcim profesiám sa pritom začala paradoxne – na strednej škole vyštudovala chémiu. Keď po maturite nenašla

uplatnenie v laboratóriu, odišla do Talianska. Chémia sa jej však po rokoch nečakane zišla, keď ako koordinátorka v sociálnom podniku musela vytvárať metodiky pre prácu s nebezpečnými čistiacimi prostriedkami.

V Taliansku popri práci postupne prešla viacerými typmi ďalšieho štúdia. Aby lepšie rozumela správe organizácií, absolvovala manažérsky program MBA, neskôr sa kvôli legislatívnej ochrane klientov ponorila do štúdia právnych aspektov sociálnej práce. Na Slovensku sa navyše snaží propagovať inovatívny odbor, ktorý je v Taliansku veľkou témou – manažment diverzity a inklúzie osôb so zdravotným znevýhodnením.

„Vo svojej praxi som rýchlo pochopila, že človek v kríze nemá len jeden izolovaný problém. Ak niekto utrpí znevýhodnenie alebo zažije násillie, ruka v ruku s tým prichádza strata zamestnania, bývania či rozpad rodiny. Psychológ alebo sociálny pracovník vyriešia len časť problému. My potrebujeme holistický, celistvý prístup. A práve na EBF UK som našla ten chýbajúci kúsok skladačky – spirituálny rozmer,“ hovorí Andrea, ktorá na fakulte študuje program evanjelickej teológie so zameraním na sociálnu pomoc.

Ako sociálna poradkyňa v asociácii na ochranu obetí násillia sa denne stretáva s dramatickými ľudskými osudmi. Uvedomila si, že klientov netreba len manažovať, ale najmä sprevádzať.

„Človek je bio-psycho-sociálno-spirituálna bytosť. Často som v práci videla, že klienti v ťažkých chvíľach hľadajú oporu vo svojej spiritualite. Aby som bola skutočne dobrou poradkyňou, musela som začať vnímať a rešpektovať aj toto ich spektrum. Teológia mi to celé krásne uzatvára a kompletizuje.“

MOST MEDZI DVOMA KRAJINAMI

Žiť v Taliansku a študovať na Slovensku so sebou prináša mnohé praktické výzvy. Andrea musí prekonávať vzdialenosť dvoch tisícok kilometrov. Každá osobná účasť na skúškach či konzultáciách pre ňu znamená tri dni voľna v práci a náročné cestovanie. Napriek tomu sa rozhodla pre Univerzitu Komenského.

Prečo nie talianska vysoká škola?

„Hoci viem po taliansky vynikajúco, písať odborné seminárne práce či diplomovku na sedemdesiat strán je v rodnom jazyku preda len iné. V slovenčine viem presne vyjadriť nuansy myšlienok,“ priznala úprimne. Výber školy bol pre ňu kľúčový. UK vníma ako značku kvality.

„Prirovnávam to k dobrému oblečeniu. Nepotrebuje obrovský nápis na hrudi, stačí skrytá malá etiketa, ktorá garantuje kvalitu. Na UK sú mená pedagógov a odborníkov, za ktorými stoja reálne, overené výsledky a ich publikácie budú validné aj zajtra. Na fakulte som sa stretla s neskutočne ústretovým a ľudským prístupom, za čo som nesmierne vďačná.“

Zároveň však z pozície zahraničnej študentky vidí priestor na inovácie, ktoré sú v západnej Európe už štandardom. Veľkým uľahčením by podľa nej bolo zavedenie prednášok zo záznamu. V Taliansku dnes bežne fungujú sofistikované vysokoškolské systémy, kde umelá inteligencia zaznamenáva dochádzku cez rozpoznávanie tváre, študent si prednášku pozrie vtedy, keď mu to pracovné povinnosti dovoľia, a po každom bloku absolvuje kontrolné testy. „Zladiť rodinu, prácu a štúdium je nesmierne náročné. Mne osobne pomáha skvelý syn, no zaznamenávané prednášky by otvorili dvere k vzdelaniu mnohým ďalším, ktorým v tom bránia praktické rodinné či pracovné okolnosti.“ Druhou prekážkou je pre ňu stále byrokraticky komplikovaný proces uznávania diplomov a konvalidácie v rámci EÚ, ktorý by si v 21. storočí zaslúžil výrazné zjednodušenie.

KULTÚRA KOMUNITY

Dlhoročný pobyt v Taliansku dáva Andrei Podešvovej jedinečnú možnosť porovnávať. To, čo slovenskej spoločnosti a akademickému prostrediu podľa nej najviac chýba, je skutočná komunitná a medzirezortná spolupráca. Na Slovensku podľa jej slov často vládne apriórny pesimizmus. „Všimla som si, že u nás ľudia skôr, než začnú hľadať spôsoby, ako sa niečo da urobiť, nájdu sto výhovoriek, prečo sa to nedá. Neustále analyzujeme problémy, ktoré už dávno všetci poznáme. To nás ale nikam neposunie. Ak chceme veci

zmeniť, musíme prestať dokola hovoriť o tom, čo je zlé, a začať hľadať cestičky, ako z toho von.“

Inšpiráciou pre nás môže byť práve taliansky dôraz na komunitný život a dobrovoľníctvo. V Taliansku nie je dobrovoľníctvo vnímané ako „práca zadarmo“, ale ako prirodzená súčasť života rodiny. Angažujú sa všetci – od starých rodičov po vnúčatá. Táto sieť potom funguje ako prevencia pred sociálnou izoláciou, nudou, ale aj ako záchranná sieť v prípade krízy. Svojím vlastným štúdiom chce Andrea motivovať najmä ženy po štyridsiatke, ktoré často čelia syndrómu prázdneho hniezda, keď deti odrastú a ony prepadajú rutine či vyhoreniu. „Prečo namiesto pozerania telenoviel neisť študovať? Človek je od prírody tvor kreatívny, potrebuje niečo vytvárať a neustále sýtiť svoju

dušu. Pre mňa je oveľa hodnotnejšie večer pri stole debatovať s deťmi o myšlienkach Tomáša Akvinského alebo Marca Aurelia, než hovoriť o tom, ako som strávila deň na pláži. A moje deti to vnímajú. Keď ma môj dvanásťročný syn počúva a povie mi, že namiesto smetiara chce ísť raz študovať teológiu, beriem to ako svoj najväčší osobný úspech.“

Andrea Podešvová ani po 25 rokoch v cudzine neprijala talianske občianstvo, lebo by to vnímala ako stratu identity. Napriek tomu (alebo práve preto) zostáva otvorená neustálemu posunu a hovorí: „Či máme odvahu, zistíme až v momente, keď ju začneme aplikovať. Celoživotné vzdelávanie nie je o tituloch, ale o hľadaní vnútornej stability, rovnováhy a kvality života. Skúsme to, stojí to za to.“

ZA KAŽDOU JEDNOU VZORKOU VIDÍM ĽUDSKÝ OSUD

Profesor Lukáš Plank zasvätil celý profesijný život patológii. Dnes patrí medzi najvýznamnejších slovenských odborníkov vo svojom odbore a nedávno sa stal riadnym členom Európskej akadémie vied a umení. V rozhovore rozpráva o tom, prečo za každou bioptickou vzorkou vidí predovšetkým človeka, ako digitalizácia mení prácu patológov.

V marci ste sa stali riadnym členom jednej z najprestížnejších vedeckých inštitúcií – Európskej akadémie vied a umení. Čo pre vás toto mimoriadne uznanie znamená v osobnej a profesionálnej rovine?

Hneď na začiatku by som chcel uviesť na správnu mieru, že som síce zatiaľ jediný človek z prostredia martinskej lekárskej fakulty UK a univerzitnej nemocnice, ktorý je členom tejto inštitúcie známej v anglickej skratke ako EASA, ale v Bratislave, a aj na našej sesterskej LF UK, je členmi viacero ľudí. Takže moje členstvo nie je také unikátne, aby som „moc spýšnel“. Ale, samozrejme, veľmi si to vážim. Je to pre mňa skutočne česť, že po toľkých rokoch mojej práce v oblasti slovenského zdravotníctva a medicíny a vysokoškolského vzdelávania a vedy, som bol nominovaný a zvolený.

Ako vôbec prebieha proces nominácie do takejto elitnej spoločnosti? Vedeli ste o tom vopred?

Áno, vedel som o tom, lebo celý proces iniciovali dvaja akademici z prostredia Slovenskej akadémie vied, ktorí ma oslovili. Musel som o tom vedieť, pretože nominácia vyžaduje veľa podkladov – od profesionálneho životopisu cez predloženie výsledkov publikačnej a citačnej databázy až po najvýznamnejšie odborné a vedecké výsledky, úspechy a ocenenia. Odsúhlasenie návrhu prebieha zložitým administratívnym procesom, na konci ktorého je rozhodnutie o prijatí voľbou. Stanovy EASA vyžadujú, že novoprijatý člen musí byť reprezentantom danej vedy nielen v národnom, ale aj v medzinárodnom kontexte. Priznám sa však, že od nominácie po samotné zvolenie uplynulo pekných pár mesiacov, takže som na ten návrh aj pozabudol a bol som

príjemne prekvapený, keď mi prišiel oznam o zvolení za člena v sekcii medicína a pozvánka na slávnostnú inauguráciu do Salzburgu.

Počas svojej bohatej kariéry ste získali množstvo ocenení. Ako vnímate tento typ uznania? Formuje to spätne motiváciu vedca?

Rozumiem vašej otázke a nechcem, aby to pôsobilo nejako príliš skromne, ale ja som svoju prácu nerobil preto, aby som dostával ocenenia. Ani som nad tým nikdy takto nerozmýšľal. Samozrejme, je to príjemné, veď každý pozná ten pocit, keď vidí, že jeho práca prináša nejaké uznanie. Do istej miery bolo zrejme motivujúce aj šťastie, že som sa už vo svojej profesionálnej mladosti ako asistent zúčastnil na ocenených projektoch. Doteraz mám napríklad v pracovni vystavenú cenu rektora z 80. rokov minulého storočia za publikačnú činnosť a vydanie skriptu pre študentov. Potešilo ma, že materiály našli odozvu nielen u študentov, ale aj u nadriadených na našej univerzite.

Váš profesionálny život je pevne spätý s Jesseniovou lekárskou fakultou UK a Univerzitnou nemocnicou Martin. Ktorá časť práce – či už pedagogická, vedecká, alebo klinická diagnostika – vás najviac naplňovala?

Tieto tri segmenty sa u mňa celý život prelínali. Myslím si, že ak je niekto dobrý lekár a má aspoň trochu komunikačné schopnosti, môže byť z neho aj dobrý učiteľ. A keď sa v medicíne na niečo špecializujete – u mňa to bola celoživotne hematónkológia, teda nádorové ochorenia krvi a krvotvorných orgánov, tak akosi prirodzene vzhupnete aj do vedecko-výskumnej oblasti. Robil som to všetko nesmierne rád. Dnes, keď už uzatváram svoju aktívnu

akademickú kariéru, sa venujem tomu, čo ma vnútorne naplňuje najviac. A to je diagnostické vyšetřovanie biopsií, najmä konzultačných pre pacientov z celej SR. Tu, v mojej pracovni, sú na táckach preparáty pripravené z patientskych biopťických vzoriek na diagnostické zhodnotenie. Často som hovoril, aj našim študentom, že v každej tej tácke a za každou jednou vzorkou je jeden konkrétny človek, jeho ľudský osud. Tam si najviac uvedomujete reálny význam svojej práce.

Na fakultu ste nastúpili hneď po promócii a strávili ste tu celý život. Prečo práve patológia? Hralo rolu aj rodinné zázemie?

Dá sa povedať, že som prebral štafetu. Môj otec, Július Plank, bol profesorom patológie a zakladajúcim prednostom tohto ústavu. Jeho brat, môj strýko Karol Plank, bol slávny profesor práva, prorektor UK a za Dubčekovej éry podpredseda Federálneho zhromaždenia. Vyrastal som v lekárskom prostredí, narodil som sa v Prešove a keďže v 50. rokoch boli škôlky úzkym profilom, žil som do siedmich rokov priamo v prešovskej nemocnici, kde sme bývali. Nemocnica bola mojou škôlkou. A potom, keď sme sa v roku 1967 s otcom presťahovali do Martina, kde sa formovala nová fakulta, sme pre nedostavanosť bytov niekoľko mesiacov bývali priamo v tomto ústave, v priestoroch dnešného sekretariátu. V dobrom preto hovorím položartom: kto môže mať tento ústav radšej ako ja. Keď som skončil vysokoškolské štúdium, patológia bola úplne iná ako dnes – bola zameraná najmä na pitvy a nekroptickú diagnostiku. Ja som sa chcel aj od otcovho zamerania trochu oddeliť. Od mladosti ma priťahovala onkológia a hematoonkológia, ktorej sa vtedy na Slovensku v našom odbore venoval málokto. Mal som šťastie na skvelých učiteľov, napríklad profesora Gábora Kelényiho v maďarskom meste Pécs, ktorý ma neskôr posunul k svetovej kapacite profesorovi Karlovi Lennertovi do nemeckého Kielu. To mi otvorilo dvere do sveta.

Vráťme sa k študentom. Patológia nepatrí medzi typicky populárne odbory. Pozorujete za tie roky zmenu v tom, ako ju študenti vnímajú?

Bohužiaľ, záujem je stále rovnako nízky. Do značnej miery tomu rozumiem, pretože klinická medicína pri lôžku pacienta skrátka vyzerá oveľa atraktívnejšie. Keď som končil školu ja, vedel som, že komunikovať viem, ale chcel som sa vyhnúť priamemu „stresu“ z rozhovorov s pacientmi. V tej dobe sa navyše lekárska komunikácia vôbec nevyučovala, čo bola obrovská chyba, ktorú sa dnešné vysoké školstvo,

našťastie, snaží napraviť. Dnes sa nad tým už len usmievam, lebo ma to celé obľúkom dobehlo. Keďže v našom tíme fungujeme ako celoslovenské konzultačné centrum pre hematoonkopatológiu, dnes ma pacienti sami neraz vyhľadajú, telefonujú mi alebo píšú e-mailom a konzultujú so mnou svoj stav. Pokiaľ ide o medikov, už roky máme v našom ústave osvedčený systém. Počas výučby sa snažíme podchytiť tých najlepších študentov a ponúkneme im spoluprácu v rámci študentskej vedeckej činnosti. Mnohí u nás pokračujú na doktorandskom štúdiu, nakoniec s nami zostanú pracovať a dnes sú z nich špecialisti. Viacerí kolegovia na našom pracovisku v strednom veku, kam patrí aj súčasný prednosta nášho ústavu doktor Tomáš Balhárek, sú presne tí odborníci, ktorí v našom ústave s nami takpovediac vyrástli.

Spomínali ste transformáciu odboru. Patológ už dnes nie je len ten lekár za klasickým optickým mikroskopom. V čom spočíva najväčšia revolúcia súčasnosti?

Slovenská patológia vstupuje do nového tisícročia. Prechádzame do éry digitálnej patológie v zmysle digitalizácie našej práce a implementácie umelej inteligencie. Po prvých skúsenostiach s digitálnym skenerom z projektu Národnej biobanky v Martine sme presadili nový projekt Digitalizácia patológie s podporou AI, ktorý sa vďaka podpore Ministerstva zdravotníctva SR dostal do Plánu obnovy SR. Ako odborný garant mám veľkú radosť, že projekt prechádza do realizácie. Otvára tak cestu k celoplošnej digitalizácii

pracovných postupov na patologických pracoviskách po celom Slovensku. Zjednotené povedané, vzorky sa označujú QR kódmi, z nich zhotovené preparáty sa skenujú vo vysokom rozlíšení a patológ už nesedí len nad mikroskopom, ale môže ich hodnotiť vo svojom digitálnom kokpíte, teda na pracovnej stanici. Keď som kedysi v zahraničí počul, že mladí patológovia už nemajú mikroskopy, hovoril som si, že ja svoju celoživotnú mikroskopickú lásku nikdy neopustím. Dnes musím sám sebe priznať, že som ochotný ju „zradiť“. Tá práca s digitálnym obrazom na obrazovke je nepomerne jednoduchšia. Obrazy si môžete otáčať, skladať vedľa seba rôzne histologické a iné farbenia a porovnávať ložiská, čo je v mikroskope náročnejšie a zdĺhavejšie.

Ako do tohto procesu vstupuje umelá inteligencia?

Neskutočne nám uľahčuje aj kvantitatívne hodnotenie. Uvediem konkrétny príklad z praxe: pri karcinóme prsníka musíme po histologickej diagnóze exaktne zhodnotiť štyri kvantitatívne parametre, tzv. prediktívne biomarkery, podľa ktorých onkológ následne zvolí pacientke individualizovanú liečbu „šitú na mieru“. Toto manuálne zráťanie a hodnotenie trvá aj skúsenému patológovi niekoľko minút, a menej skúsenému aj 10 až 15 minút. Systém s certifikovanou umelou inteligenciou to urobí za jedinú sekundu. Samozrejme, všetko prebieha pod prísnu európsku reguláciu – v súlade s GDPR a reguláciou EÚ o umelej inteligencii. Verím, že táto technologická revolúcia urobí patológiu pre mladú generáciu lekárov oveľa atraktívnejšou.

Náš časopis čítajú najmä študenti, doktorandi a mladí vedci. Čo by ste im na základe svojich celoživotných skúseností poradili? Ako si udržať motiváciu k špičkovej vede v podmienkach, ktoré na Slovensku pre akademikov často nie sú ideálne?

Ja sa snažím tie pozitívne veci aj v personalizovanej medicíne posúvať dopredu. Tam, kde je to možné, tak netreba nič nanovo vymýšľať, stačí preberať fungujúce systémy zo zahraničia. Mladým kolegom by som poradil, aby nestrácali ideály a hľadali vnútorne zmysluplnú prácu. Medicína a výskum vám dajú obrovskú slobodu v myslení, no vyžadujú pokoru. Ak budú vidieť, že ich vedecká či diagnostická práca má reálny a hmatateľný efekt na život konkrétného pacienta, motivácia príde sama. To je to najkrajšie ocenenie, aké môže vedec a lekár počas svojho života dosiahnuť.

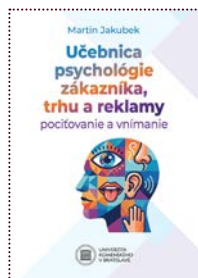
KNIŽNÉ TIPY VYDAVATEĽSTVA UK

UČEBNICA PSYCHOLÓGIE ZÁKAZNÍKA, TRHU A REKLAMY: POCÍTOVANIE A VNÍMANIE

Autor: Martin Jakubek

Rok vydania: 2026

Dostupnosť: v predaji www.ukveda.sk

Cieľom učebnice je nielen opísať, ako fungujú jednotlivé zmysly, ale predovšetkým oboznámiť čitateľa s tým, ako môžu byť tieto psychologické poznatky strategicky využité na zlepšenie marketingovej komunikácie a vytvorenie silnejších vzťahov so spotrebiteľmi. Osobitná pozornosť je venovaná aj interdisciplinárnemu charakteru senzorického marketingu, ktorý spája poznatky zo psychológie, neurovied, dizajnu, architektúry a ďalších oblastí.

Okrem teoretických východísk a vedeckých poznatkov sa publikácia zameriava aj na praktické aplikácie a konkrétne príklady úspešnej implementácie senzorických stratégií v reálnom obchodnom prostredí.

PhDr. Martin Jakubek, PhD., pôsobí na Katedre psychológie Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave.

CHIRURGIA KARCINÓMU ŽALÚDKA

Autori: Július Palaj

Rok vydania: 2026

Dostupnosť: v predaji www.ukveda.sk

Cieľom tejto učebnice pre študentov medicíny a poslucháčov postgraduálneho štúdia je poskytnúť komplexný prehľad o súčasnosti i histórii terapie karcinómu žalúdka, a podať informácie o súčasných možnostiach chirurgickej liečby tohto ochorenia. Publikácia prináša najnovšie poznatky z oblasti diagnostiky, určenia štádia ochorenia, chirurgických techník a pooperačnej starostlivosti, pričom autor čerpá i z vlastnej bohatej chirurgickej praxe.

MUDr. Július Palaj, PhD., pôsobí na Klinike onkologickej chirurgie Onkologického ústavu sv. Alžbety a LF UK v Bratislave. Zaoberá sa najmä diagnostikou a chirurgickou liečbou nádorov žalúdka, kolorekta a tráviaceho traktu.

DIDAKTIKA ATLETIKY

Autor: Anton Lednický

Rok vydania: 2026

Dostupnosť: v predaji www.ukveda.sk

Publikácia je učebnou pomôckou pre študentov telesnej výchovy s učiteľským študijným programom. Sú v nej načrtnuté východiská didaktiky atletiky ako pedagogickej vednej disciplíny, charakterizované sú vyučovacie metódy, postupy, formy a zásady. Opísané je aj motorické učenie s dôrazom na školskú telesnú a športovú výchovu. Hlavný dôraz je kladený na poznatky z pedagogických výstupov študentov Fakulty telesnej výchovy a športu Univerzity Komenského v Bratislave, ktoré autor získal za takmer 30 rokov výučby tohto predmetu.

Doc. PaedDr. Anton Lednický, PhD., pôsobí na Katedre atletiky a kondičnej prípravy Fakulty telesnej výchovy a športu Univerzity Komenského v Bratislave.

PRAKTICKÝ SPRIEVODCA ANALÝZOU DÁT Z KVALITATÍVNEHO VÝSKUMU – METÓDY INTERVIEW

Autorka: Mária Belešová

Rok vydania: 2026

Dostupnosť: v predaji www.ukveda.sk

Ako premeniť rozhovor na kvalitné výskumné dáta, ktoré obstoja v akademickom prostredí? Praktický sprievodca analýzou dát z kvalitatívneho výskumu – metódy interview je odpoveďou na najčastejšie problémy, s ktorými sa študenti stretávajú pri interpretácii výsledkov vlastných výskumných projektov. Učebnica reaguje na opakujúce sa nedostatky v študentských prácach. Ponúka konkrétne návody, ukážky, odporúčania a upozornenia na najčastejšie chyby, ktoré pomôžu vyhnúť sa metodologickým pasciam.

Doc. Mgr. Mária Belešová, PhD., je členkou Katedry predprimárnej a primárnej pedagogiky Pedagogickej fakulty UK. Zaoberá sa problematikou gramotnosti detí a čitateľskej gramotnosti žiakov a študentov.

UNIVERZITA
KOMENSKÉHO
V BRATISLAVE

BEÁNIA UK
7.10.2026
EDISON PARK
BRATISLAVA

JAKUB „ZITRON“ ŤAPÁK
MEOWLAU
BILLY BARMAN
EKG b2b MARKO MAZAG

uniba.sk

[Comenius.University](https://www.facebook.com/Comenius.University)

[Comenius.University](https://www.instagram.com/Comenius.University)

[school/comeniusuniversity](https://www.linkedin.com/school/comeniusuniversity)

[UniverzitaKomenskehoBratislava](https://www.youtube.com/UniverzitaKomenskehoBratislava)

[ComeniusUni](https://twitter.com/ComeniusUni)

[comenius.university](https://www.tiktok.com/comenius.university)

[comenius.university](https://www.snapchat.com/add/comenius.university)